

Rapport Nr. 0217

Archeologienota

Sint-Amandsberg, Potuitstraat
Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Sint-Amandsberg, Potuitstraat: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Jeroen Verrijckt en Jeroen Vermeersch

Erkende archeoloog

2015/00053

Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2019-417

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2019K245

Plaats en datum

Beerse, 11 december 2019

© J. Verrijckt bvba. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming.

Inhoud

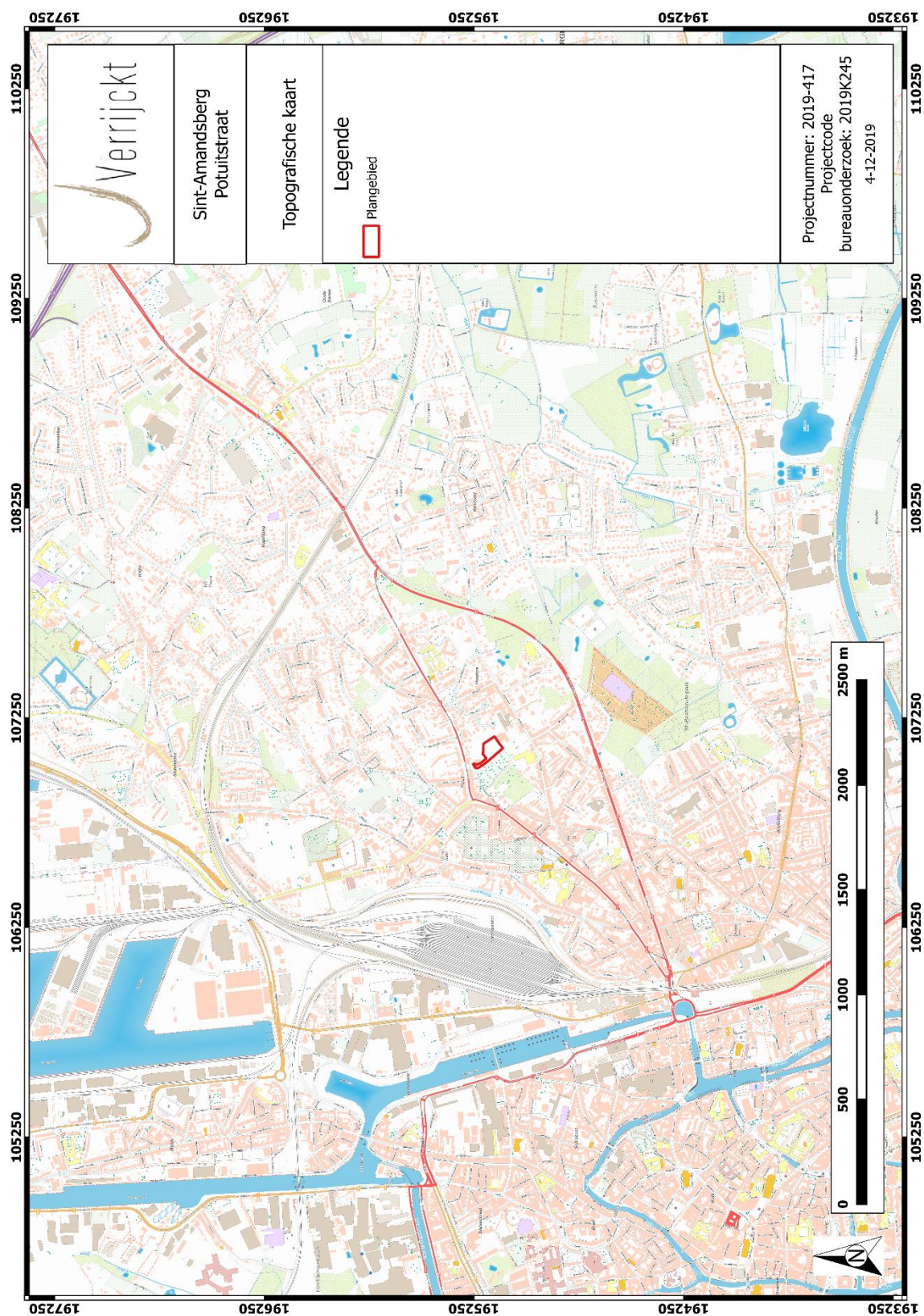
1	Bureauonderzoek.....	1
1.1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1	Administratieve gegevens	1
1.1.2	Onderzoeksopdracht	4
1.1.3	Juridisch kader.....	4
1.1.4	Randvoorwaarden	5
1.2	Werkwijze en strategie.....	5
1.3	Aanleiding	6
	Huidige situatie en gekende verstoringen	6
	Geplande werken en bodemingrepen	6
1.4	Assessmentrapport.....	11
1.4.1	Topografische situering	11
1.4.2	Landschappelijke en hydrografische situering	11
1.4.3	Geologische situering	14
1.4.4	Bodemkundige situering	15
1.4.5	Historische bronnen	20
1.4.6	Cartografische bronnen	20
1.4.7	Archeologisch bronnen	31
1.5	Besluit	42
1.5.1	Beantwoording onderzoeksvragen	42
1.5.2	Archeologische verwachting	43
1.5.3	Potentieel op kennisvermeerdering.....	46
1.5.4	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	46
1.5.5	Samenvatting	48
2	Lijst met figuren	49
3	Lijst met tabellen.....	49
4	Plannenlijst	49
5	Bibliografie	53
6	Bijlagen.....	54

1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

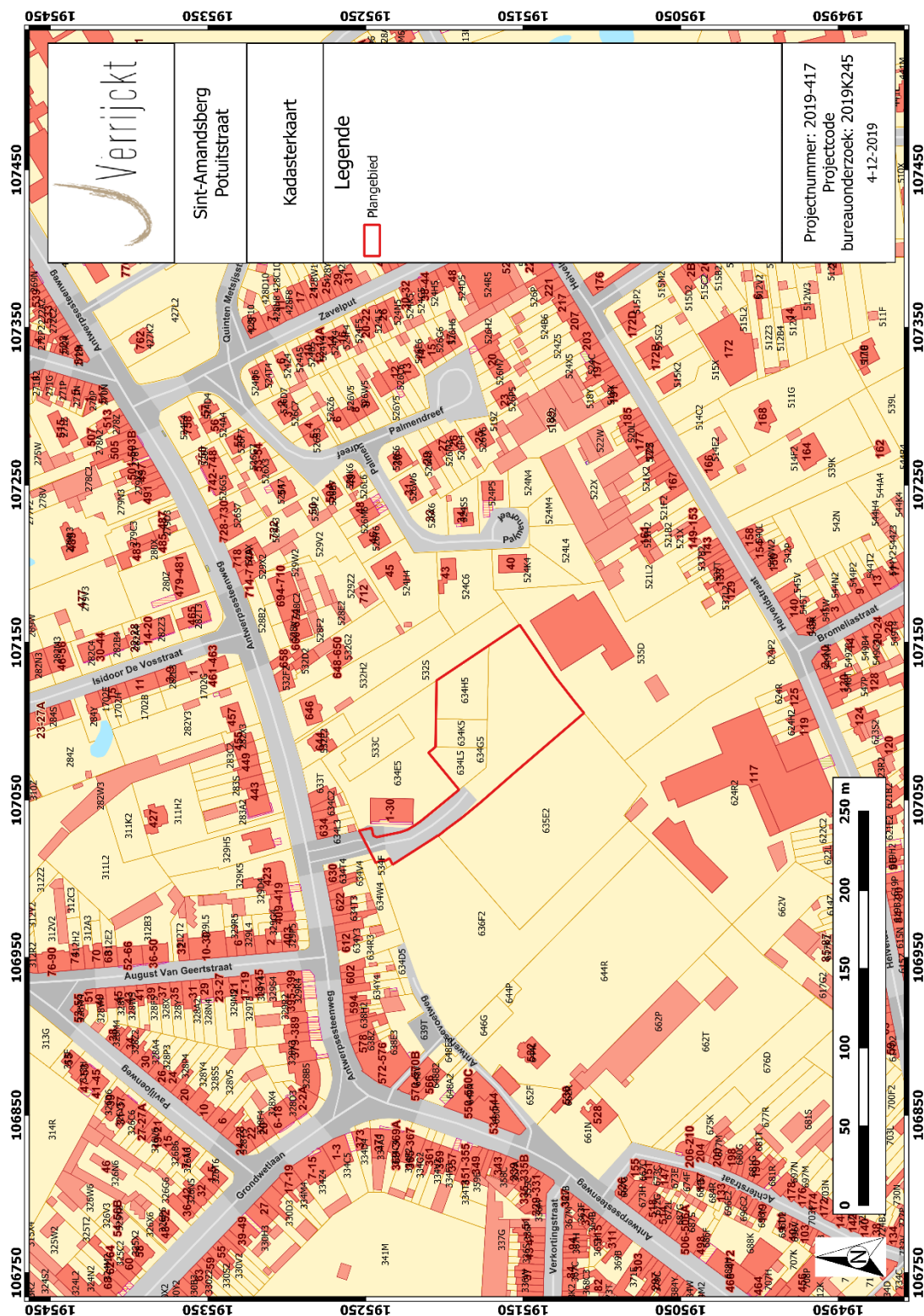
1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2019-417
Projectcode Onroerend Erfgoed		2019K245
locatie	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Gent
	Deelgemeente	Sint-Amandsberg
	Straat	Potuijsstraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Gent
	Afdeling	Sint-Amandsberg 2
	Sectie	C
	Percelen	C634g5, C634l5, C634k5, C634h5
Coördinaten	Noordoost	X: 107.080 Y: 195.209
	Noordwest	X: 107.011 Y: 195.244
	Zuidoost	X: 107.160 Y: 195.151
	Zuidwest	X: 107.106 Y: 195.111
Oppervlakte plangebied		7450m²
Oppervlakte bodemingreep		1705m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart¹

¹ AGIV 2018a

Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB)²

² AGIV 2018D

1.1.2 Onderzoeksopdracht

De aanleiding van het bureauonderzoek vormt de geplande bouw van twee appartementsgebouwen met ondergrondse garage aan de Potuitstraat te Sint-Amandsberg (Gent). Dit bureauonderzoek is de eerste stap in het archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een bekrachtigde archeologienota in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014.

Hierbij wordt een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting wordt tezamen met de geplande bodemingrepen bestudeert. Op basis hiervan wordt beoordeeld of eventuele archeologische waarden verstoord worden én dat er een potentiële kenniswinst te behalen is bij verdere onderzoeken binnen het plangebied. Het uiteindelijke doel is het formuleren van een advies hoe deze mogelijke archeologische waarden beschermt of onderzocht dienen te worden, of wordt het plangebied vrijgegeven. Dit advies is bindend van zodra de archeologienota is goedgekeurd door Onroerend Erfgoed.

Om een gedegen advies op te stellen dienen minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.1.3 Juridisch kader

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud in situ, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of ex situ, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om in situ behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek. Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek

in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient bekrachtigd te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag gevoegd te worden. Van zodra de archeologienota bekrachtigd is, is deze bindend.

Binnen het plangebied wordt een nieuwbouw gerealiseerd. Hierbij bedraagt de totale oppervlakte van het plangebied 7450 m² en bedraagt de bodemingreep 1705 m². Het plangebied is niet gelegen in een beschermde archeologische site of gebied waar geen archeologische waarden te verwachten zijn.³

De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt 3.000m² of meer én de ingreep in de bodem is minstens 100m² bedraagt. Hierdoor dient, volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, een archeologienota te worden toegevoegd aan de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

1.1.4 Randvoorwaarden

Vanwege het feit dat er nog bebossing op het terrein staat die moeten worden gerooid, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat de ingreep in de bodem zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip, na het rooien van de bomen, uitgevoerd dient te worden.

1.2 Werkwijze en strategie

Hierbij wordt een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting wordt tezamen met de geplande bodemingrepen bestudeert. Op basis hiervan wordt beoordeeld of eventuele archeologische waarden verstoord worden én dat er een potentiële kenniswinst te behalen is bij verdere onderzoeken binnen het plangebied. Het uiteindelijke doel is het formuleren van een advies hoe deze mogelijke archeologische waarden beschermt of onderzocht dienen te worden, of wordt het plangebied vrijgegeven.

Informatie over de geplande werken werd aangeleverd door de initiatiefnemer om een zo duidelijk mogelijk zicht te krijgen van de geplande werken en hun impact.

Om een beeld te kunnen creëren van de fysisch-geografische situatie en landschappelijke ligging, is er beroep gedaan op de gekende geografische, geologische en bodemkundige bronnen.

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017

- Orthofoto
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

Vervolgens wordt een historische en archeologische analyse van het plangebied uitgevoerd. Hierbij wordt zowel archeologische als historische vakliteratuur en het beschikbare historische en archeologische kaartmateriaal geraadpleegd. Dit historische kaart materiaal kan een beeld geven worden van de evolutie van het landgebruik in en in de omgeving van het plangebied. Naast de gangbare historische kaarten is ook Cartesius geraadpleegd.⁴

Volgend archeologisch en historisch kaartmateriaal werd geconsulteerd:

- CAI-kaart
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart
- Topografische kaart uit 1910

Het kaartmateriaal in deze archeologienota werd opgesteld met QGIS, dit is een vrij en open source geografisch informatiesysteem.

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

1.3 Aanleiding

Huidige situatie en gekende verstoringen

Het plangebied bestaat thans uit een tuinzone met bos. Het noordwestelijke deel is deels verhard met een weg die naar het noorden uitkomt op de Antwerpsesteenweg. De diepte van de verharding is vermoedelijk maximaal 50 cm en beslaat een oppervlakte van ca. 1180 m².

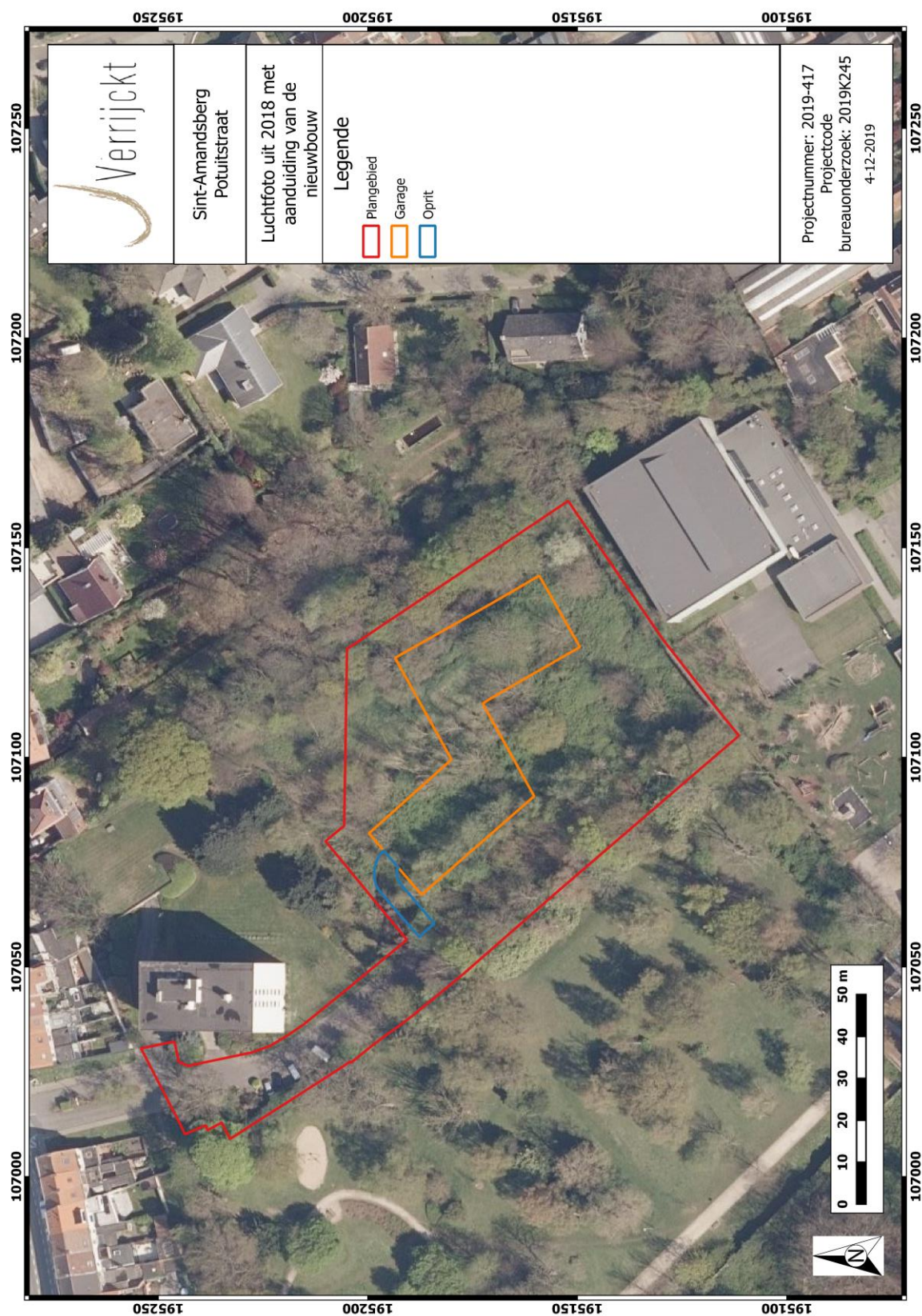
Geplande werken en bodemingrepen

De opdrachtgever plant op het terrein twee nieuwbouwappartementen met een gemeenschappelijke ondergrondse garage te bouwen. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige

⁴ CARTESIUS 2018

archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

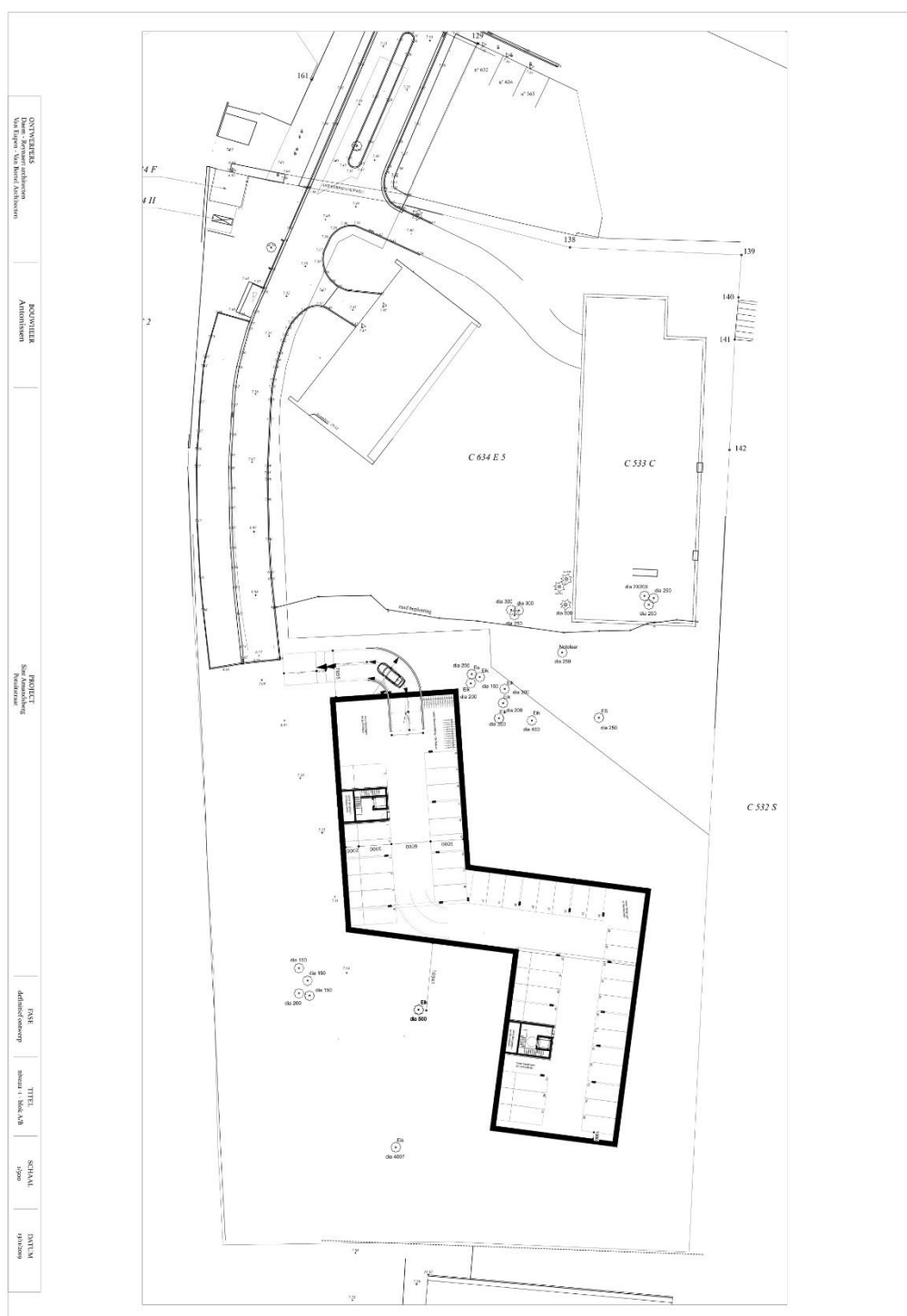
Ondergronds, op een nog onbekende diepte zal een garage aangelegd worden die onder de beide nieuwbouwappartementen zal aangelegd worden. Deze zal een oppervlakte hebben van ca. 1600 m² en een oprit van ca. 105 m². Het overige deel van het plangebied wordt heraangelegd met paden. De precieze verstoring van de bodem in die zone is evenmin bekend.

Figuur 3: Plangebied met weergave van toekomstige nieuwbouw⁵ op orthofoto⁶

⁵ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁶ AGIV 2018e

Figuur 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting van de garage⁷

⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting van het gelijkvloers⁸

⁸ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

1.4 Assessmentrapport

1.4.1 Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op Figuur 1 en Figuur 2. Het plangebied aan de Potuitstraat is gelegen aan de zuidzijde van de Antwerpsesteenweg te Sint-Amandsberg (Gent). Aan de noordzijde grenst het plangebied aan een perceel waar een appartementsgebouw staat. Deze is ook aan de Potuitstraat gelegen. Ten zuiden grenst het plangebied aan een terrein met bedrijfsgebouwen terwijl de oostelijke en westelijke percelen onbebouwde tuinzones zijn.

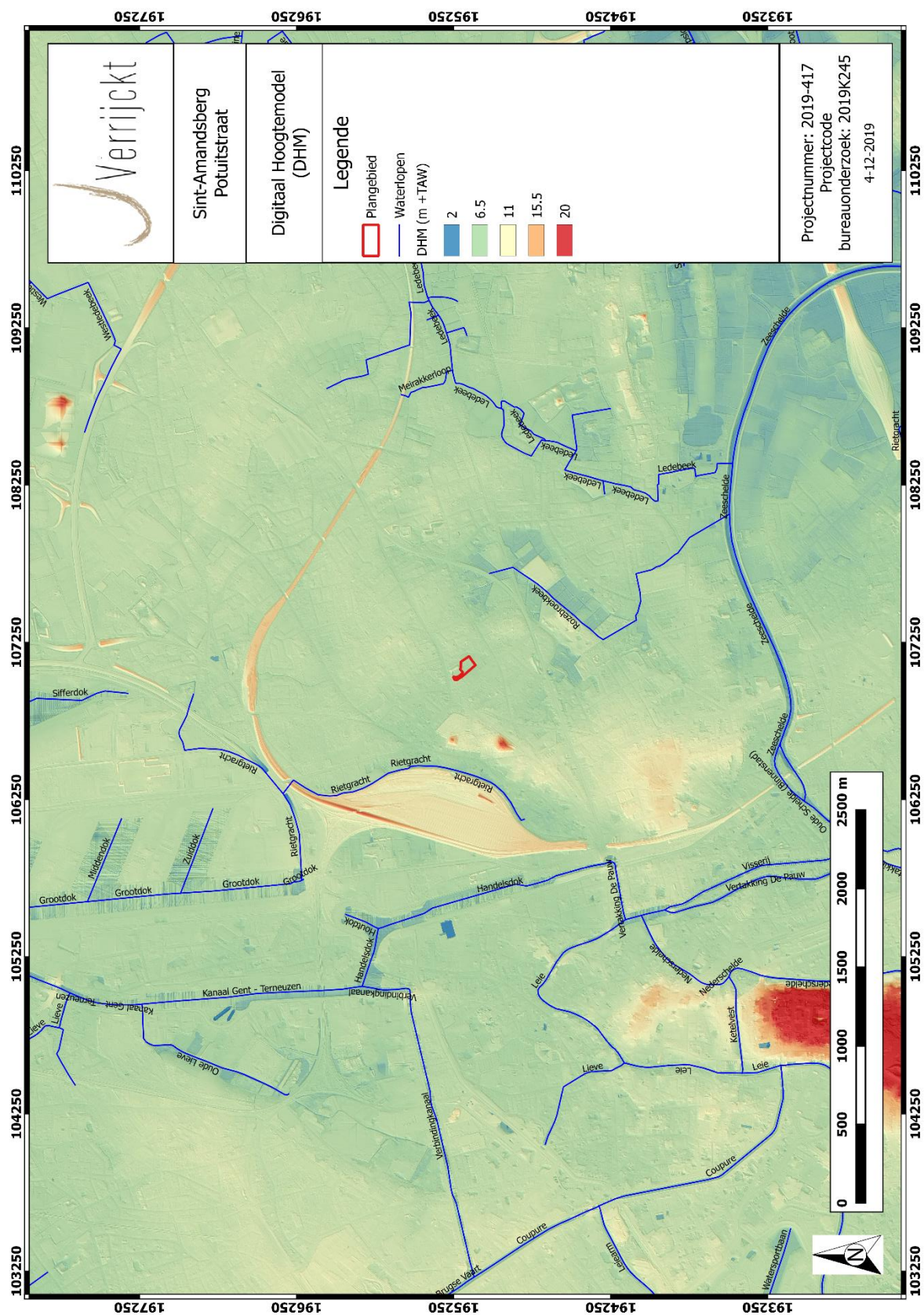
1.4.2 Landschappelijke en hydrografische situering

De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 0 en 30 m + TAW. Het plangebied zelf ligt op een hoogte van 7,4 m + TAW. Deze lage ligging is typerend voor de Vlaamse Vallei, de geomorfologische zone waar het plangebied toe behoort.

In de omgeving van het plangebied loopt de Rozebroekbeek op een afstand van ca. 600 m ten zuidoosten en de Rietgracht op 670 m ten noordwesten. De Leie stroomt op 2 km ten westen van het plangebied en de Zeeschelde op een afstand van 1800 m ten zuiden van het plangebied.

De Vlaamse Vallei omvat het gebied ten noorden van Gent. De Vlaamse Vallei vormt een lage zandige vlakte met een gemiddelde topografische ligging lager dan +10 m TAW. Deze zandige vlakte helt licht naar het noorden af. De Vlaamse Vallei, alsook haar vertakkingen, vormt een complex van deels bedolven pleistocene thalwegen die in opeenvolgende fasen tot diep in het substraat ingesneden werden en met Eemiaan – en Weichseliaanafzettingen opgevuld werden (zie ook verder). De dikte van het pakket kan meer dan 25 m bedragen. De alluviale vlakte heeft een topografische ligging van gemiddeld +6 m TAW en vertoont typische grote meanderende bochten in haar verloop.⁹ Ten westen ligt het gebied hoger ter hoogte van de Sint-Amandsberg of Kapelleberg, een overblijfsel van een boreale stuifzandkop van 10.000 jaar geleden.

⁹ De Moor 2000:6-7

Figuur 6: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)¹⁰

¹⁰ AGIV 2018b

Figuur 7: Plangebied en hoogteprofielen op het DHM¹¹

¹¹ AGIV 2018b

1.4.3 Geologische situering

Paleogeen en Neogeen (Tertiair)

Deze afzettingen zijn gelegen volgens de tertiaire isohypsen op een hoogte tussen 10 en 5m –TAW en bevinden zich met andere woorden op ruim 12 m –mv. Hierdoor zijn ze minder relevant voor dit assessment. Een nabij gelegen geologische boring bevestigt de diepte van het top van het tertiair: 15,6m –mv waarbij het maaiveld er op 7 m +TAW gelegen is.¹²

Quartair 1/200.000

Op de Quartairgeologische kaart is het plangebied gekarteerd als profieltype 3. Bovenop de tertiaire laag bevinden er zich fluviatiele afzettingen uit het weichseliaan die vervolgens zijn afgedekt door eolische sedimenten uit het weichseliaan, mogelijk vroeg-holocene.

Het huidig oppervlak valt samen met het topvlak van de laatste fluvioperiglaciale Weichseliaanafzettingen. Op het einde van het Weichseliaan en doorheen het Holocene werd dit oppervlak ingesneden door de rivieren en tot laagterras in reliëf gesteld. Het jong alluvium heeft deze vroeg - holocene dalen gedeeltelijk opgevuld. De holocene alluviale valleien vertoonden een sterk meanderend karakter, zowel voor de Leie als voor de Schelde. De alluviale vlakte heeft een topografische ligging van gemiddeld +6 m TAW en vertoont typische grote meanderende bochten in haar verloop. In de bochten of oeverwalafzettingen treft men een sikkelvormige afwisseling of opeenvolging van zandige “ruggen” en kleiige of venige (moeras -) kommen aan. De Damvallei te Destelbergen, de Donkmeer te Overmere en de Meersen te Kalken zijn voorbeelden van dergelijke oude grote meanderbochten. Deze werden echter kunstmatig rechtgetrokken bij de optimalisering van de bevaarbaarheid van de Schelde. Het Drie - Leien gebied is een typisch alluviale ingesloten vlakte van een meanderende holocene rivierloop. De ingesloten vlakte van Assels vormt een laagte met enkele hoger gelegen donken, die relict zijn van pré - holocene fluvio - periglaciale afzettingen. Dezelfde fluvio - periglaciale afzettingen vormen buiten de alluviale vallei het laagterras van de Vlaamse Vallei. Een voorbeeld van dergelijke donken is het Valkenhuis in de Bourgoien. De verdere ontwikkeling van oostwaartse afstroming via de Schelde tijdens het Holocene vindt waarschijnlijk zijn oorzaak in de noordelijke afdamming van de naar het noorden afvloeiende pre - holocene Schelde door de vorming van de noordelijk gelegen dekzandruggen. Hierdoor ontwikkelde de Schelde een nieuwe weg in het fluvioperiglaciaal laagterras.

In de Vlaamse Vallei komt op dit laagterras een microreliëf voor, dat vooral bij de afzetting van de eolische dekzanden (zeer lokaal) en boreale stuifzanden (duinen) gevormd is, maar ook elementen omvat die van de verwilderde fluvioperiglaciale pre - holocene dalbodem overgeërfd zijn (donken). Deze morfologische eenheden kunnen verschillende meters boven het reliëf uitsteken (duinen te Sint - Martens - Latem en Heusden, de Zandberg te Berlare).¹³

Quartair 1/50.000

Op deze kaart is het plangebied gekarteerd als F wat duidt op afzettingen die omschreven worden als zandig fluvioperiglaciaal ontstaan tijdens het weichseliaan. Het pakket is er doorgaans tussen 5

¹² Geopunt 2019

¹³ De Moor 2000:6-7

en 20 m dik en komt voor op terreinen die niet hoger gelegen zijn dan 15 m +TAZ, wat overeenkomt met wat voorgaand reeds beschreven is.¹⁴

1.4.4 Bodemkundige situering

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als bebouwd gebied (OB). Binnen een straal van 300 m komen volgende bodemtypes ten noorden van het plangebied voor:

Sdp: Matig natte lemig zandbodem zonder profiel. Deze bodems worden als volgt omschreven.

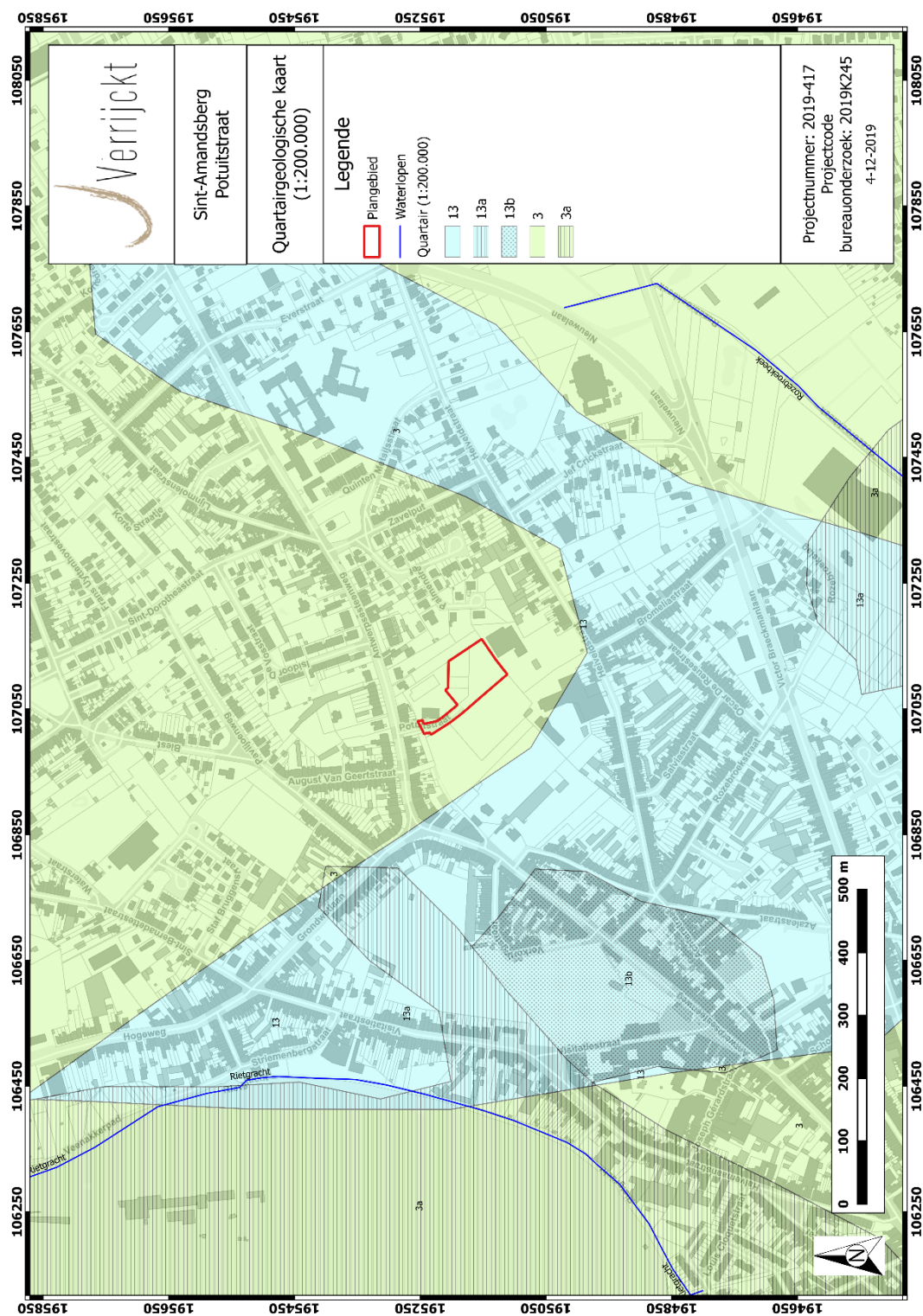
Behalve onder bos waar de Ap afwezig is (Sdpo), is onder landbouwgrond de bouwvoor 30-40 cm dik en donker grijsbruin. De roestverschijnselen beginnen op 40-60 cm. De waterhuishouding is goed in de zomer, plaatselijk te nat in de winter, vooral op de substraatseries. De bodems behoren tot de goede zandgronden, eveneens geschikt voor weide.

Zcc(h): Matig droge zandbodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Deze bodems worden als volgt omschreven.

Deze zandgronden hebben de draineringsvoorwaarden als gemeenschappelijk kenmerk, ze zijn matig droog en vertonen roestverschijnselen tussen 60 en 90 cm. Ze hebben een gunstige waterhuishouding in de winter maar zijn wel in enige mate droogtegevoelig in de zomer. Aanwezigheid van een substraat bevordert de waterhuishouding in de zomer. Hun landbouwkundige waarde wordt vooral bepaald door de toestand van het humeus dek. Het complex . . P groepeert bodems overwegend zonder profielontwikkeling (. . p) en met zwakke profielontwikkeling (. . b, . . h).

Ten zuiden op grotere afstand komen andere bodemtypes voor die meer gelinkt zijn aan de alluviale gronden en bestaan uit veen en klei. Gezien de topografische ligging en de geologische informatie is de kans klein dat deze bodems oorspronkelijk binnen het plangebied dagzoomden.

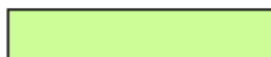
¹⁴ De Moor 2000:45 en 47-48

Figuur 8: Plangebied op de Quartairegeologische kaart 1:200.000¹⁵

¹⁵ DOV VLAANDEREN 2018c

3

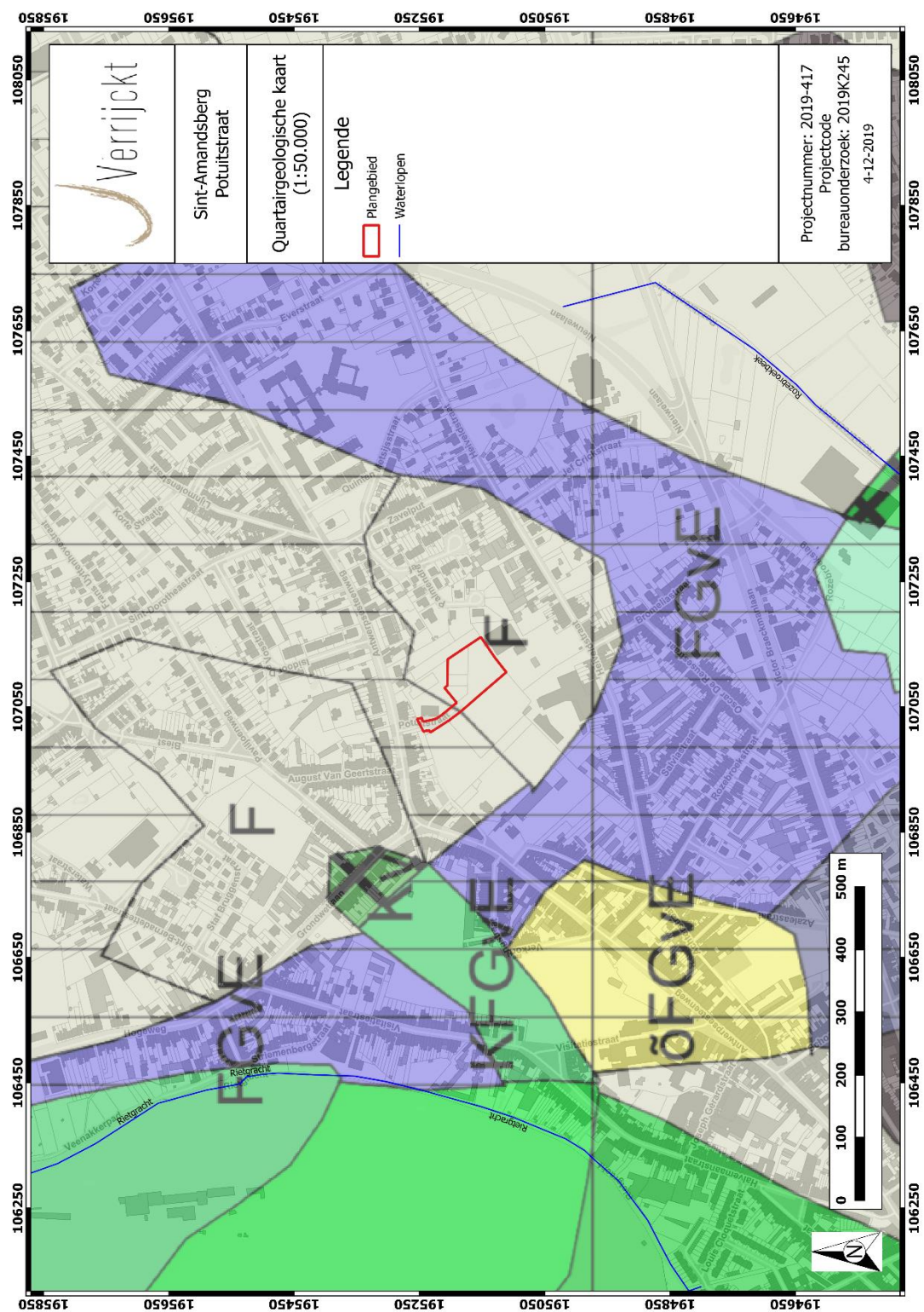
ELPw en/of HQ
FLPw

*

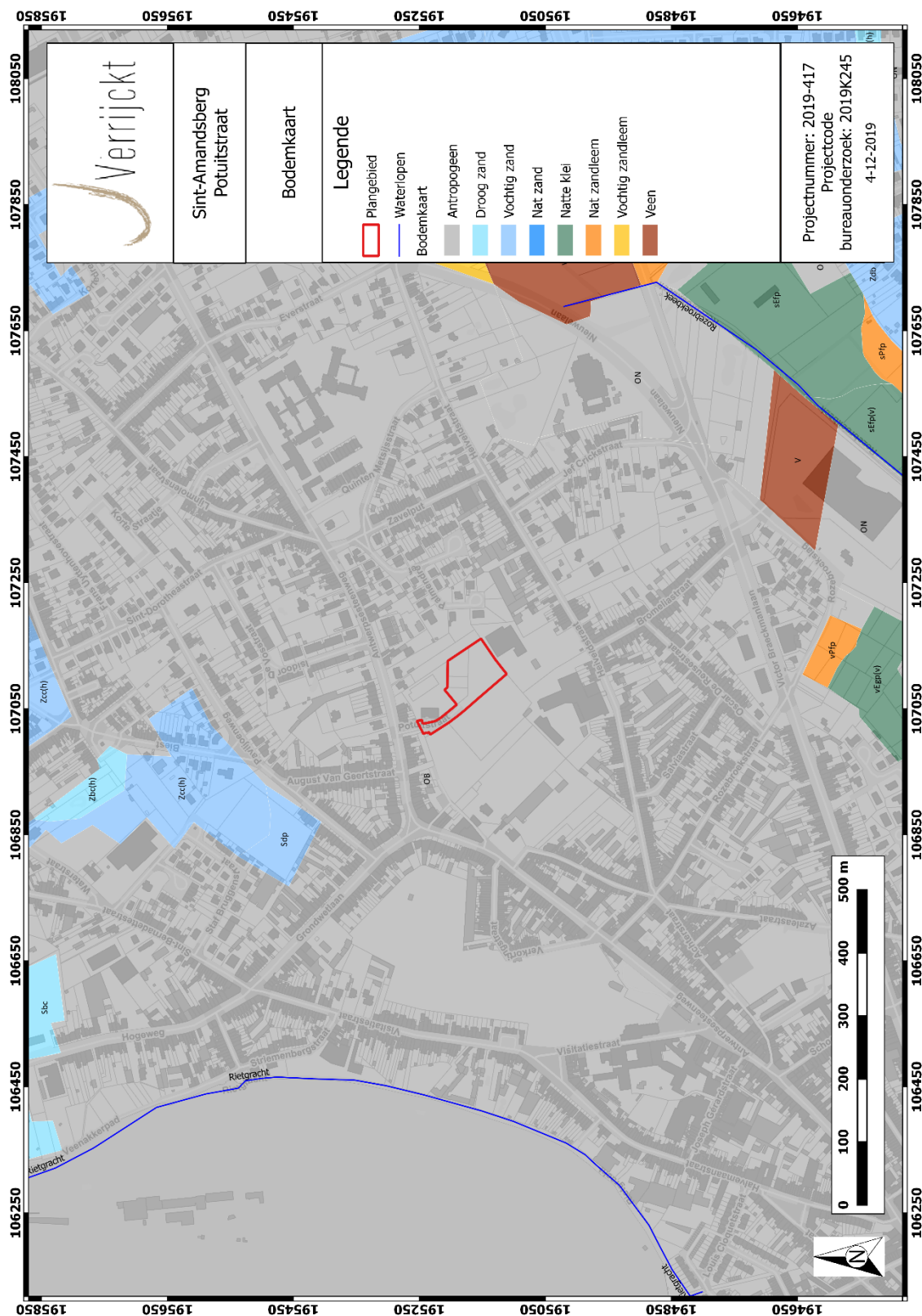
- * De karteereenheid is mogelijk afwezig.
- ELPw** Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen; zand tot zandleem in het noordelijke en centrale gedeelte van Vlaanderen; silt (loess) in het zuidelijke gedeelte van Vlaanderen.
- HQ** Hellingsafzettingen van het Quartair.
- FLPw** Fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen).

Figuur 9: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart betreffende het plangebied¹⁶

¹⁶ DOV VLAANDEREN 2018c

¹⁷ DOV VLAANDEREN 2018c

Figuur 11: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen¹⁸

¹⁸ DOV VLAANDEREN 2018a

1.4.5 Historische bronnen¹⁹

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Gent, deelgemeente Sint-Amandsberg.

Zoals hoger ook reeds werd omschreven is Sint-Amandsberg gelegen nabij de alluviale vlakte van Leie en Schelde met het hoogste niveauverschil in het zuidwesten gevormd door een aantal zandheuvelds. Deze bergen, die overblijfselen zijn van boreale stuifzandkoppen van 10.000 jaar oud, werden afgevoerd in de 19de en de 20ste eeuw. De gemeente dankt haar naam aan de enige nog bewaarde zandheuvel - de Sint-Amandsberg - waarrond zich in de 19de eeuw het huidige centrum ontwikkelde.

Archeologisch onderzoek aan de Hogeweg wijst op vroege menselijke aanwezigheid in de regio. Opgravingen in de jaren '80 legden 2 circulaire structuren bloot, die gedateerd worden in de late bronstijd. Daarnaast werd uit diezelfde periode een vierkante greppelstructuur met crematiegraf opgegraven. Archeologische sporen wezen tevens op Romeinse aanwezigheid. Meerdere Romeinse brandrestengraven, o.a. een trapeziumvormige grafkuil, werden blootgelegd. Opgravingen uit 2010 bevestigen de aanwezigheid van de twee circulaire grafmonumenten uit de late bronstijd. Wellicht maken deze deel uit van een omvangrijker bronstijdgrafveld. Ook de aanwezigheid van Romeinse brandrestengraven werd bevestigd. Daarnaast werden crematieresten uit de Merovingische periode aangetroffen. (Zie: CAI)

Tot 1872 maakte het huidige grondgebied van de gemeente deel uit van Oostakker. Sint-Amandsberg maakte deel uit van de Sint-Baafsheerlijkheid en ressorteerde onder de kasselrij van de Oudburg. Sint-Amandsberg maakte deel uit van de oostelijke akkers van Sint-Baafs.

Ten noorden van de Sint-Amandsberg stichtte de Sint-Baafsabdij, vermoedelijk reeds in de 7de-8ste eeuw het Hof van Zingem, een van haar oudste hoeven. Dit hof, waarvan in de 17de eeuw alle sporen verloren waren, geldt als de oudste woonkern van Sint-Amandsberg. De benaming Singemkouter herinnert nog aan de noordelijk gelegen akkers van het hof. De tracé van de Antwerpsteenweg vindt mogelijk zijn oorsprong in twee wegen die het hof van Zingem aandeden, al kan die ook verder teruggaan op de Romeinse heirweg tussen Gent en Antwerpen.²⁰ Door de grote ontginningsbeweging in de 12de eeuw ontstonden binnen het gebied tal van nieuwe landbouwuitbatingen.

Tot de tweede helft van de 19de eeuw was Sint-Amandsberg in hoofdzaak een tuin- en landbouwgemeente. Door een toename van de industrie aan de stadsgrens en aan de steenweg Gent-Dendermonde en Gent-Antwerpen nam de bebouwing toe. Gedurende de 20ste eeuw zou de bevolking nog toenemen, wat resulteerde in de oprichting van tal van nieuwe woonwijken. Enkel aan de grens met Oostakker, ten noorden van de spoorlijn Gent-Antwerpen bleef nog een landbouwstrook bewaard.

1.4.6 Cartografische bronnen

Jacob van Deventer (1559)

De oudste kaart die het plangebied ongeveer situeert is de 16de eeuwse kaart van Jacob van Deventer. Hierop is aan de rand van de kaart van Gent het centrum van Sint-Amandsberg te zien, met net ten oosten de zone waar het plangebied ten zuiden van de steenweg (of de voorganger

¹⁹ Gebaseerd op: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/14012>

²⁰ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/themas/3153>

daarvan) gelegen is. Voor een meer gedetailleerdere kijk op het plangebied dient men echter te wachten tot de kaarten vanaf de late 18de eeuw. Op basis van deze kaart kan er echter niet met zekerheid gesteld worden of het plangebied toen al dan niet bebouwd was en wat het bodemgebruik toen is geweest.

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart (Figuur 13) is te zien dat het plangebied in gebruik is als akker. In het noordelijke deel loopt een weg met een oost-west oriëntering (stippellijn) en iets verderop is de Antwerpsesteenweg die toen aangeduid werd als Grand Chemin de Gand à Anvers. Iets ten westen, buiten beeld, is de Dampoort en de stad Gent te zien evenals het centrum van Sint-Amandsberg. Binnen het plangebied is geen bebouwing te zien.

Vandermaelen (1846-1854)

Ter hoogte van het plangebied wordt een gelijkaardig beeld voorgesteld in vergelijking met de Ferrariskaart. Ook hier is een pad te zien en is het terrein onbebouwd. In de omgeving is de bebouwing in zeer beperkte mate toegenomen.

Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

In het plangebied is de toenmalige perceelsindeling te zien. Er is geen bebouwing aanwezig. Gezien de aard van de kaart is het bodemgebruik niet te zien. Mogelijk was het nog steeds in gebruik als akker. Net ten noorden van het plangebied is de weg aangeduid die eerder als stippellijn te zien was.

Popp (1842-1879)

De situatie op deze kaart is zo goed als identiek als de Atlas der Buurtwegen.

Topografische kaart van Melle (1910)

Op deze topografische kaart is een gelijkaardig beeld te zien als de kaarten uit de 19de eeuw. Wel is er in de omgeving en meer bepaald aan de steenweg nieuwe bebouwing te zien. De hoogtelijn van 7m loopt er ook doorheen het plangebied, wat overeenkomt met de actuele hoogte die rond ca. 7m4 m +TAW gelegen is.

Orthofoto (1971)

In de nabije omgeving is de bebouwing sterk toegenomen. Het plangebied is op dat moment onbebouwd en in gebruik als grasland. De Potuitstraat is zichtbaar op de foto. Van het huidige bos in het zuiden van het plangebied is op dat moment nog geen sprake gezien het nog een open terrein was.

Orthofoto (1990)

Het plangebied in 1990 is nog steeds onbebouwd al is er net ten oosten daarvan het appartementsgebouw te zien dat er vandaag ook nog staat. De nieuwe gebouwen zullen net ten zuiden daarvan worden aangelegd alwaar er in 1990 nog een tuinzone/grasland aanwezig was. Aan de westelijke rand zijn bomenrijen te zien. Over het algemeen is de omgeving reeds dicht bebouwd met hier en daar duidelijke groene zones, hetzij als tuin, hetzij als bosje. In het oosten van het plangebied is er een kleine heuvel te zien. Mogelijk kan dit te maken hebben met de uitgraving

ten gevolge van de bouw van het appartementsgebouw. Aanwijzingen voor andere vergraving, uitgraving of ophoging zijn er niet.

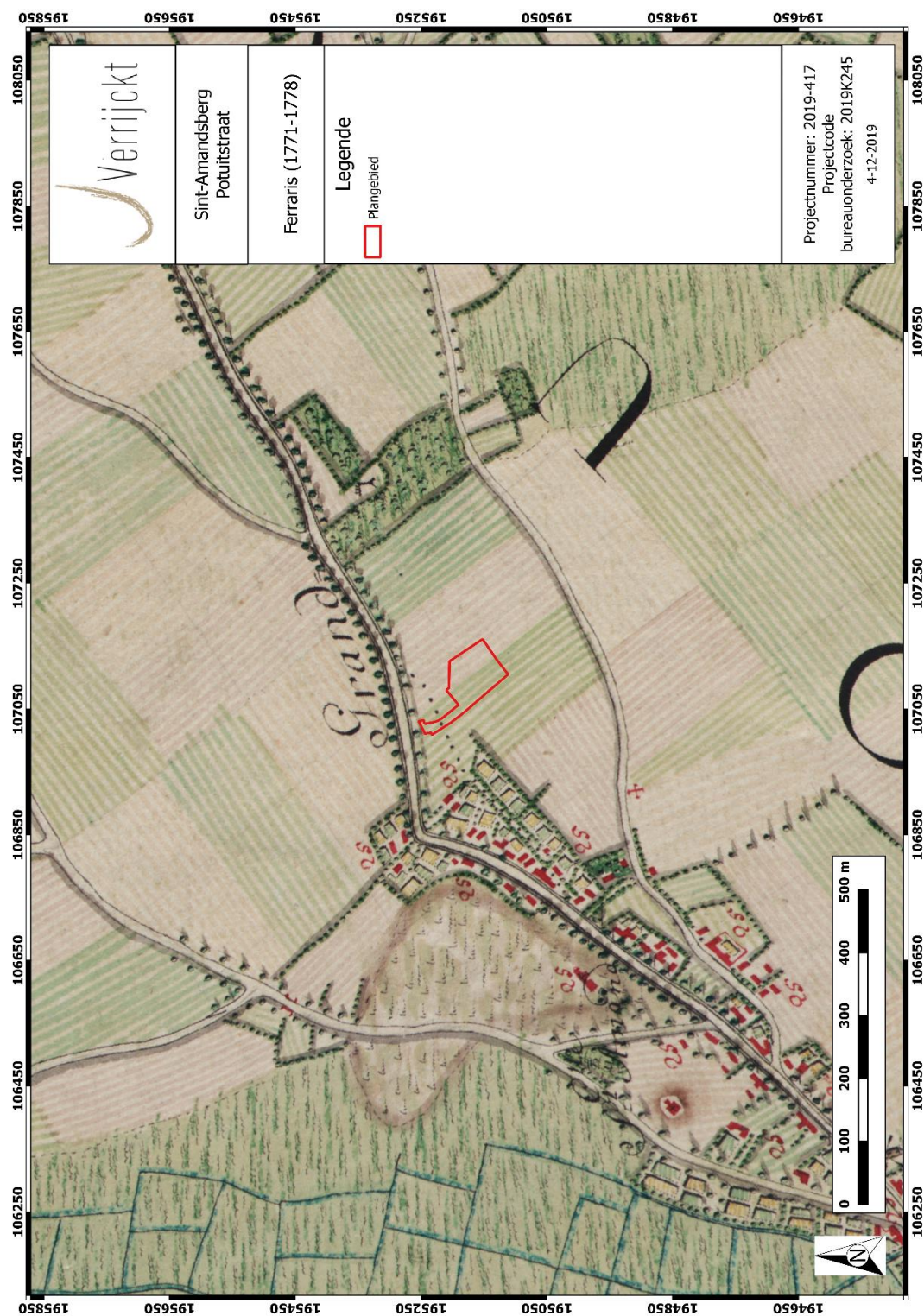
Orthofoto (2006)

Deze foto geeft nog een duidelijk zicht op het plangebied in recentere tijden. Het verschilt amper van de situatie in 1990. Wel wordt de begroeiing in het zuidelijke deel van het plangebied vanaf dan intenser totdat er op heden een bosje aanwezig is (zie ook Figuur 3).

Figuur 12: Relatieve ligging van het plangebied op een uitsnede van de kaart van Jacob van Deventer²¹

²¹ Biblioteca Nacional de Espana

Figuur 13: Plangebied op de Ferrariskaart²²

²² GEOPUNT 2018c

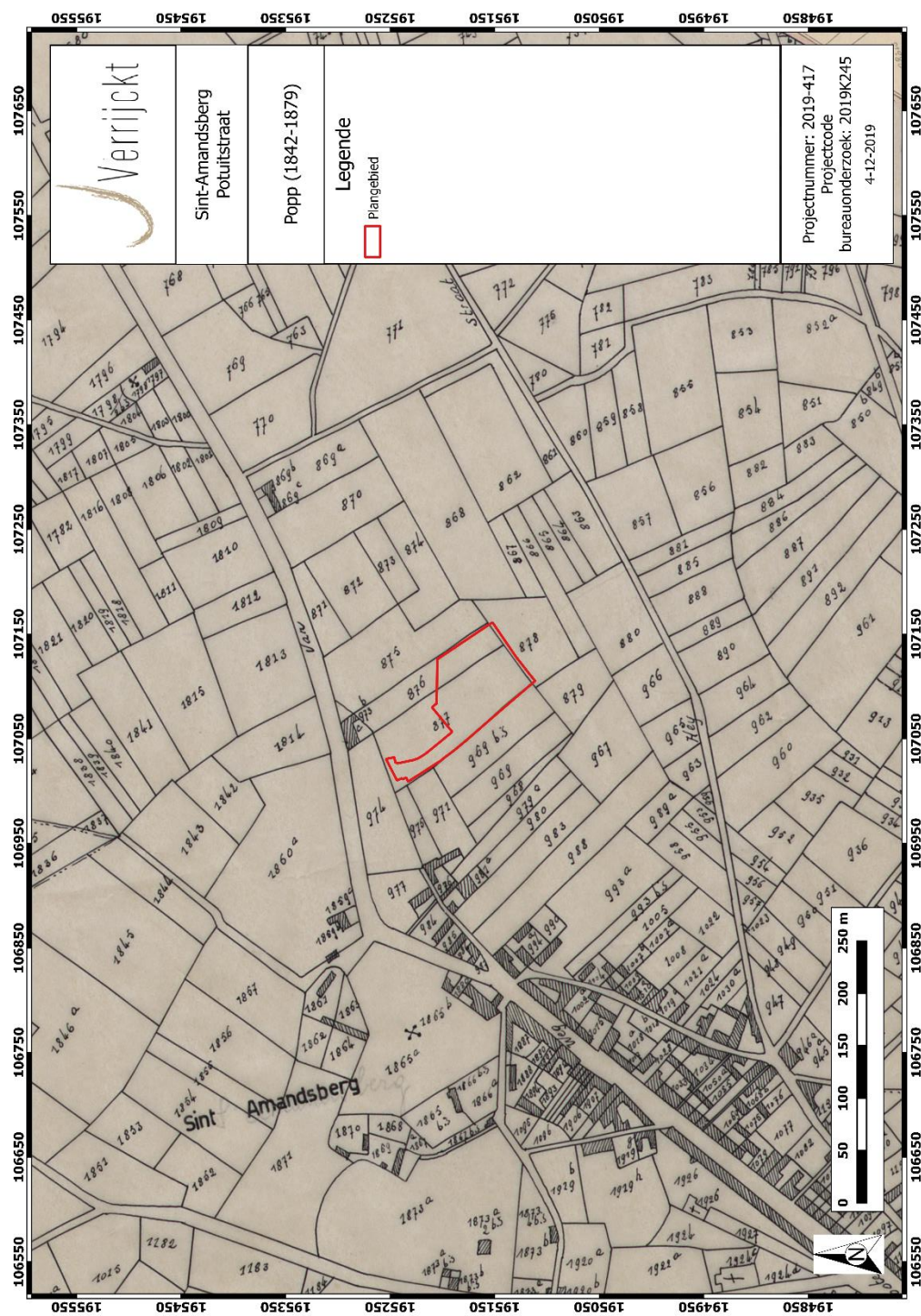
Figuur 14: Plangebied op de Vandermaelenkaart²³

²³ GEOPUNT 2018d

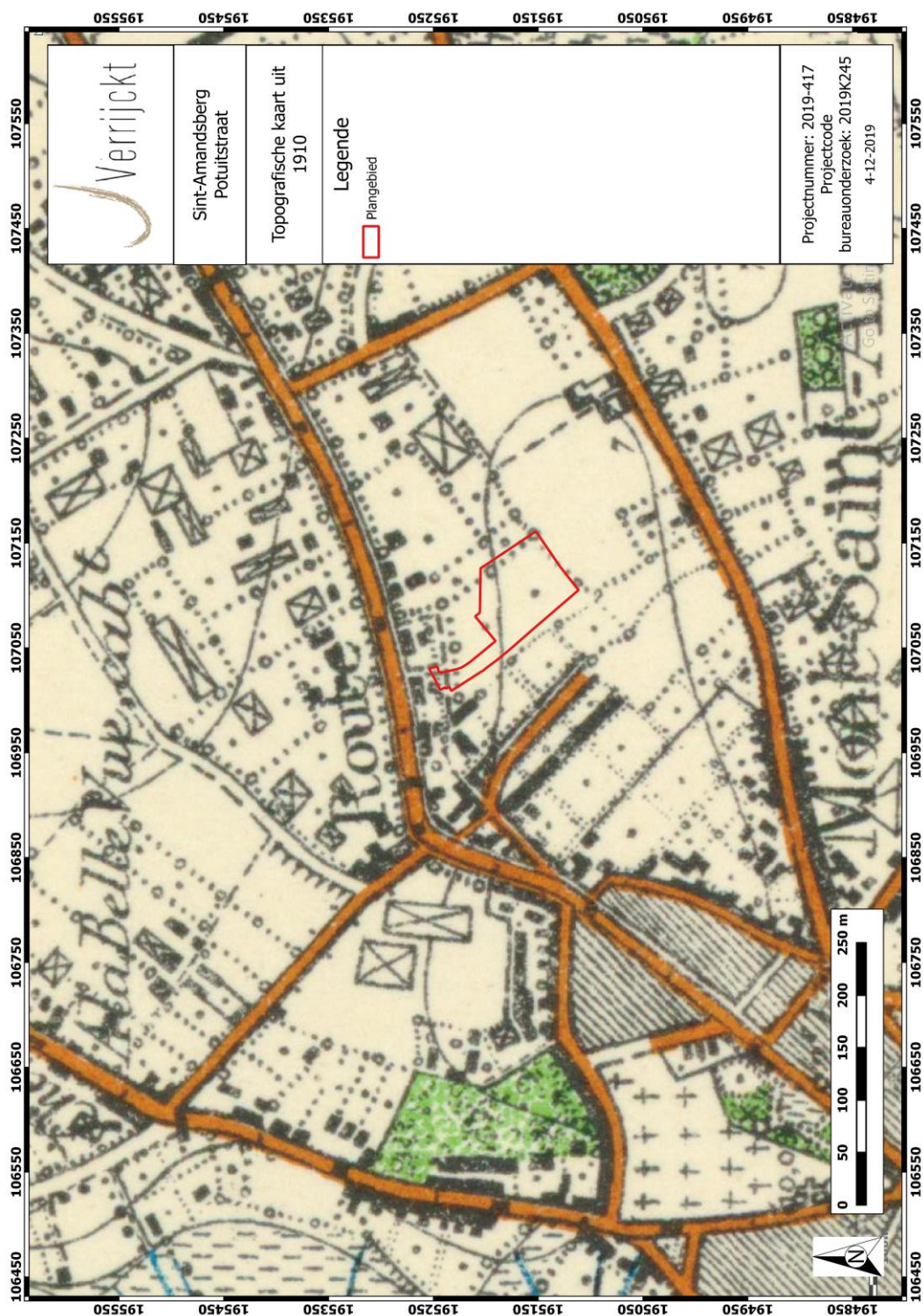
Figuur 15: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen²⁴

²⁴ GEOPUNT 2018b

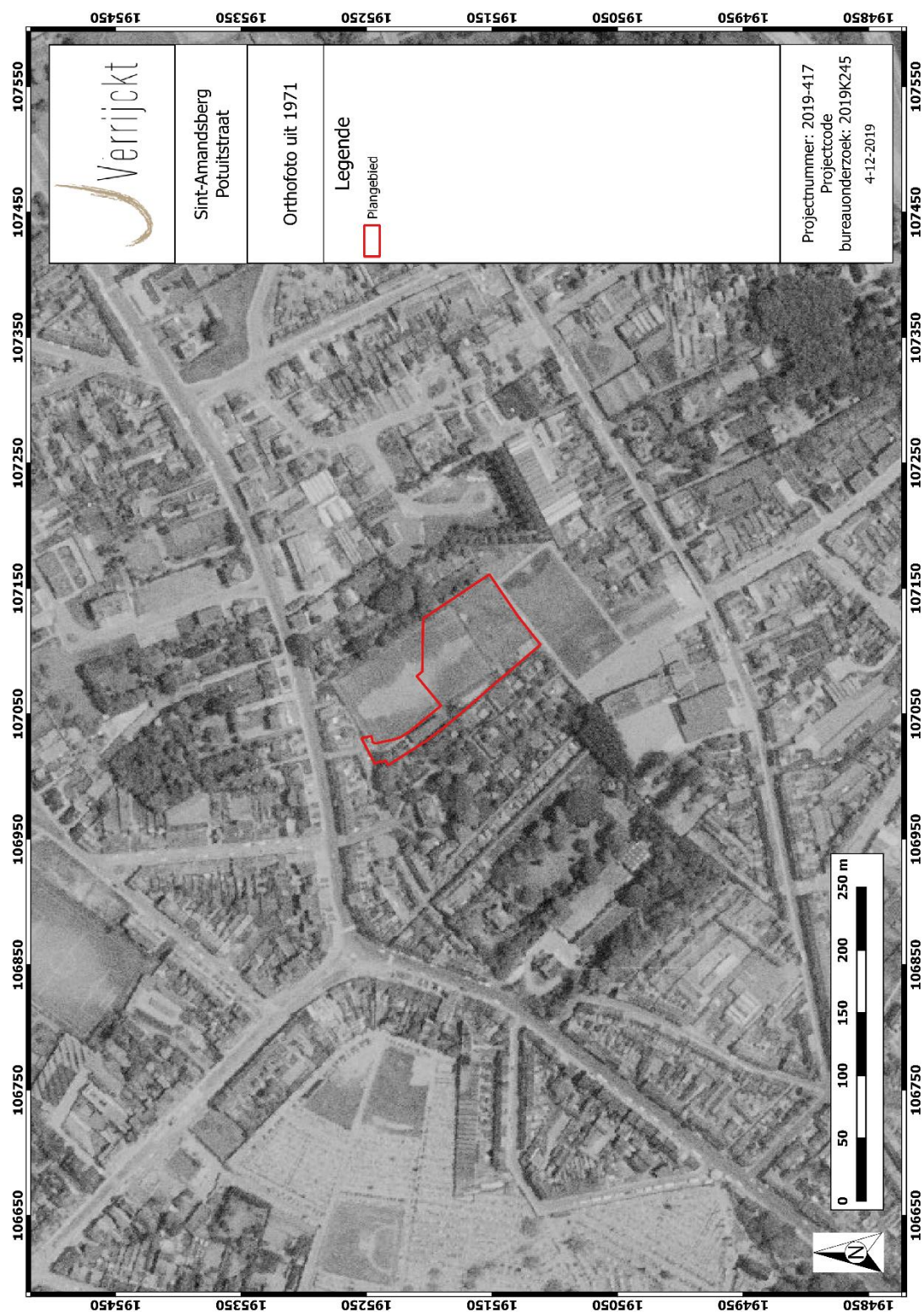
Figuur 16: Plangebied op de Poppkaart²⁵

²⁵ GEOPUNT 2018e

Figuur 17: Plangebied op de topografische kaart van Melle uit 1910²⁶

²⁶ GEOPUNT 2018a

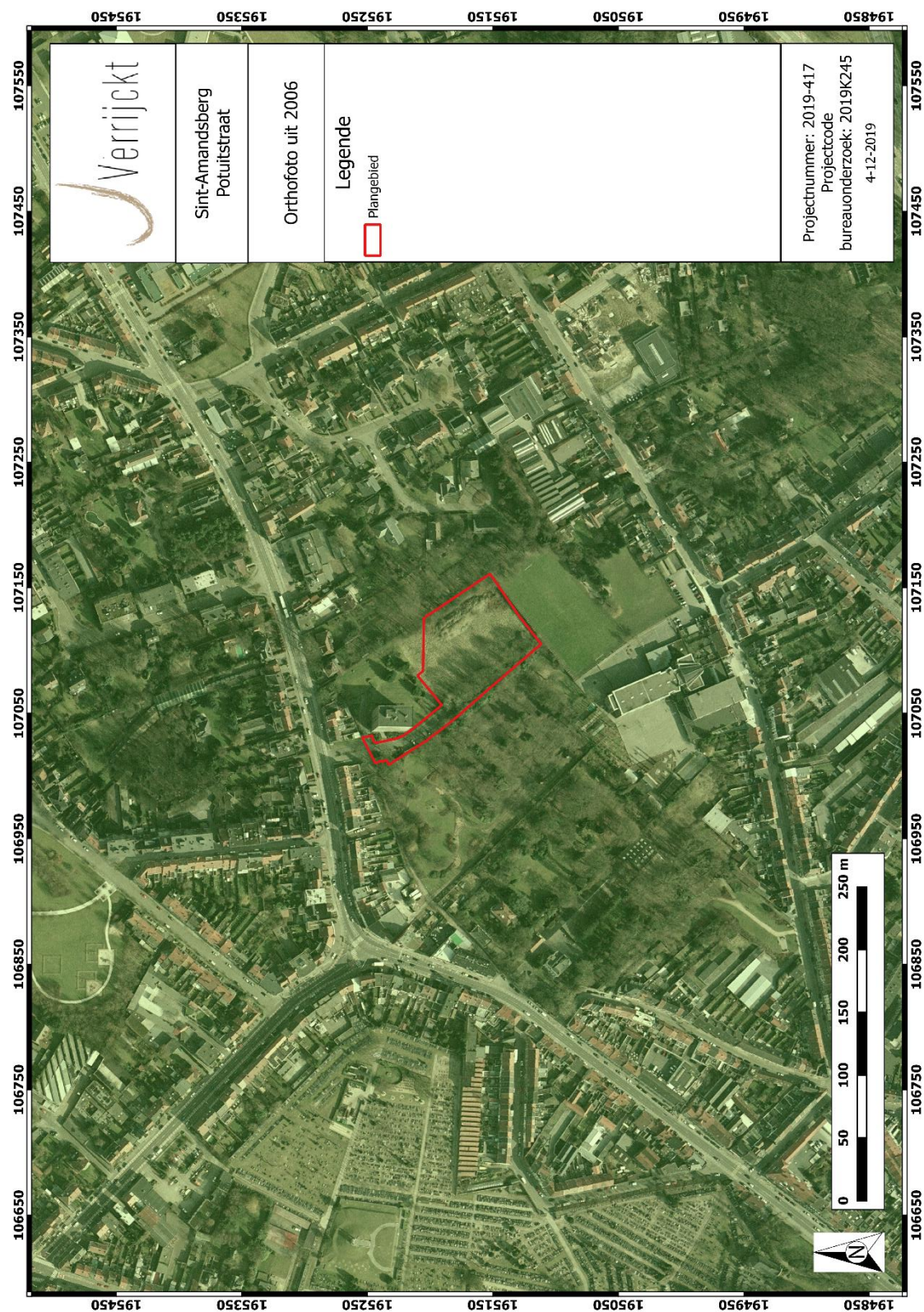
Figuur 18: Plangebied op de orthofoto uit 1971²⁷

²⁷ GEOPUNT 2018a

Figuur 19: Plangebied op de orthofoto uit 1990²⁸

²⁸ GEOPUNT 2018a

Figuur 20: Plangebied op de orthofoto uit 2006²⁹

²⁹ GEOPUNT 2018a

1.4.7 Archeologisch bronnen

Binnen de contouren van het plangebied zijn er geen archeologische waarden gekend. Voor de ruime omgeving van het plangebied kunnen zowel de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), als de archeologische gebeurtenissen, (vastgestelde) archeologische zones en goedgekeurde archeologienota's geraadpleegd worden. Allereerst volgt hieronder een oplijsting van de gekende archeologische waarden zoals opgelijst in de archeologische databank van vindplaatsen in Vlaanderen (CAI).

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.³⁰

CAI-NUMMER	TOPONIEM	OMSCHRIJVING	DATERING	BRON
1306	DESTELBERGEN-KWADENPLAS	ARCHEOLOGISCHE WAARNEMINGEN BIJ OMLEGGINGSWERKEN AAN DE LEDEBEEK. MOGELIJK EEN ROMEINS SITE, MAAR ONDERZOEK WAS TE KLEINSCHALIG OM EEN ZEKERE DATERING EN INTERPRETATIE TOE TE LATEN. TWEE GREPPELS EN EEN AANTAL SCHERVEN	ROMEINS	CHERRETTÉ B., S. DE DECKER EN S. MORTIER 2005: ARCHEOLOGISCH (WAARDERINGS)ONDERZOEK IN DE PROVINCIE OOST-VLAANDEREN (2004), IN: VOB-INFO 62, P. 11-16.
32172	SINT-AMANDSBERG, HOGE WEG	2 GROTE CIRCULAIRE STRUCTUREN: 1STE STRUCTUUR: GRAFHEUVEL MET DUBBELE CONCENTRISCHE GRACHT 2DE STRUCTUUR BESTAAT UIT: - 3 CONCENTRISCHE GRACHTEN, MET IN HET CENTRUM EEN HOUTSKOOLVLEK MET SPOREN VAN VERBRAND BEEN - TUSSEN DE GRACHTEN BEVAT TALRIJKE KUILEN EN PAALGATEN EN - EEN VIERKANTE GREPPELSTRUCTUUR MET CREMATIEGRAF (KNOCHENLAGER) - NAAST DIT GRAF WAS MOGELIJK NOG EEN ANDER GRAF OF DODENHUISJE OPGERICHT - ROND DE VIERKANTE GREPPEL WERDEN WAARSCHIJNLIJK CREMATIES BIJGEZET - KLEINE KUIL MET VOLLEDIG RECHTOPSTAAND POTJE	LATE IJZERTIJD	CUYPERS E. E.A. 1985, VONDSMELDINGEN. HOGEWEG, IN: STADSARCHEOLOGIE. BODEM EN MONUMENT IN GENT, JG. 9 AFL. 1, PP. 46-47 RAVESCHOT P. E.A. 1984, CIRCULAIRE STRUCTUREN AAN DE HOGEWEG, IN: STADSARCHEOLOGIE. BODEM EN MONUMENT IN GENT, JG. 8 AFL. 1, PP. 2-26 BOURGEOIS J. 1989, GRAFRITUELEN IN DE IJZERTIJD IN DE PROVINCIE OOST-VLAANDEREN. NIEUWE GEGEVENS UIT DE OPGRAVINGEN VAN URSEL EN KEMZEKE, IN: HANDELINGEN VAN HET XLIE CONGRES VAN DE FEDERATIE VAN KRINGEN VOOR OUDHEIDKUNDE EN GESCHIEDENIS VAN BELGIË, PP. 79-92

³⁰ CAI 2018

		EN AFGEDEKT MET GROTE SCHERVEN VIERKANTE GEBOUWPLATTEGROND MET 6 EVENWIJDIGE PALENRIJEN (VERMOEDELIJK 3-SCHEPIG) DIEPE (WATER)PUT DIE ALS DRENKPLAATS VOOR HET VEE WERD GEBRUIKT MEERDERE ROMEINSE BRANDRESTENGRAVEN, O.A. EEN TRAPEZIUMVORMIGE GRAFKUIL MET 2 POTJES (WAARVAN EEN MET JACHTTAFEREEL)	2DE OF 3DE EEUW NA CHRISTUS	
32173	SINT-AMANDSBERG, WATERSTRAAT I	BEWONINGSSPOREN: 7-TAL KUILEN MET IN 1 KUIL EEN SCHERFJE DAT VERMOEDELIJK ROMEINS IS, IN EEN OUDE PLOEGLAAG WERDEN TEGULAE GEVONDEN	ROMEINSE TIJD	CUYPERS, C.K., 1987: VONDSMELDINGEN. IN: STADSARCHEOLOGIE GENT 1,1987, P 32
32197	SINT-AMANDSBERG, BEGIJNHOF	ZONE MET ROMEINSE BEWONINGSSPOREN	ROMEINSE TIJD	IAP ARCHIEF
151115	SINT-AMANDSBERG, HOGEWEG 2010	KLEINE PROTOHISTORISCHE WANDSCHERVEN PAALGAT, CIRKELVORMIGE KUIL WAARIN EEN GROOT FRAGMENT WERD GEVONDEN VAN EEN BESMETEN POT, CREMATIERESTEN DIE MOGELIJK RESTANT ZIJN VAN BEENDERPAKGRAF. ONDER DE GERECUPEREERDE BOTFRAGMENTEN BEVOND ZICH AL ZEKER 1 SCHEDELFAGMENT EN EEN GRAFMONUMENTJE GRACHTFRAGMENT WAARIN EEN BIJNA VOLLEDIG PROFIEL VAN EEN GEKNIKTE SCHAAL WERD GEVONDEN. ROMEINS BRANDRESTENGRAF WAARIN ENKELE	METAALTIJDEN VROEGE IJZERTIJD	LALOO P. & BLANCHART H. 2010, GENT - HOGEWEG ARCHEOLOGISCH PROEFSLEUVENONDERZOEK 19/05 - 08/06/2010, GATE - RAPPORT 4.

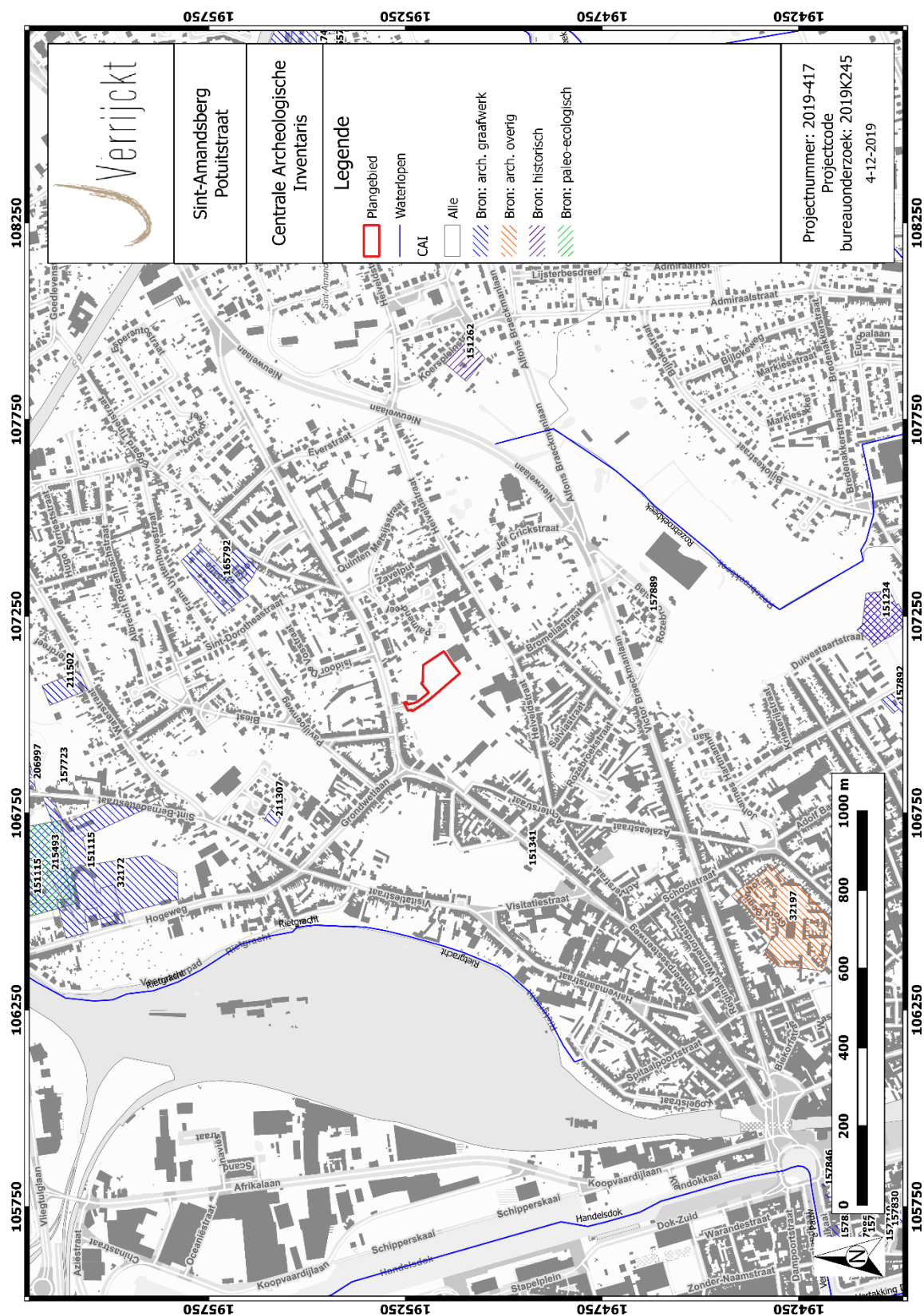
		FRAGMENTEN VAN EEN ROMEINSE KOOKPOT WERDEN AANGETROFFEN. - TWEEDE ROMEINS BRANDRESTENGRAF MET FRAGMENTEN VAN INHEEMS ROMEINSE HANDGEMAAKTE KOOKPOT. ÉÉN MOGELIJK MEROVINGISCH RANDFRAGMENT	ROMEINSE TIJD MEROVINGISCH	
151234	SINT-AMANDSBERG	VOLMIDDELEEUWSE GRACHTEN, NIET GERELATEERD AAN DE SITE MET WALGRACHT, WAARIN PREHISTORISCH AARDEWERK (IJZERTIJD) EN MIDDELEEUWS AARDEWERK WERD GEVONDEN. RESTEN VAN OUD VAATWERK, VAN URNEN, KRUIKEN, SCHOTELS, BRONZEN NAGELS (VOLGENS DE AUTEUR TWIJFELACHTIG OF DIT DAADWERKELIJK ROMEINS WAS, WAARSCHIJNLIJK EEN JONGERE DATERING) HOF VAN HEIRLEGEM, SITE MET WALGRACHT. CIRKELVORMIGE GRACHTSTRUCTUUR. ER WERDEN GEEN AANWIJZINGEN GEVONDEN VAN EEN MOTTE; HET GAAT DUS WELLICHT OM EEN SITE MET WALGRACHT. SPOREN VAN DE OEVERBESCHOEIING VAN DE BRUG WERDEN TERUGGEVONDEN EN KUNNEN GEDATEERD WORDEN IN DE 14DE EEUW. HET BINNENAREAAL WERD NIET ONDERZOCHT.	IJZERTIJD EN MIDDELEEUWEN ROMEINSE TIJD VOLLE MIDDELEEUWEN	STOOPS G. 2008, SINT-AMANDSBERG, DUIVESTAARTSTRAAT, HERLEGEM, IN: ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK IN GENT 1997-2008. STADSARCHEOLOGIE. BODEM EN MONUMENT IN GENT, REEKS 2 NR. 2, PP. 176-180

151262	SINT-AMANDSBERG: KOERSPLEINSTRAT 26-26A	SITE MET WALGRACHT, VIERKANTE OMWALLING MET EEN POORTVOLUME AAN DE OOSTELIJKE GRACHT. OP HET WOONEILAND WORDEN TWEE PLATTEGRONDEN AFGEBEELD OP DE KAART VAN HORENBULT. DIT DOET VERMOEDEN DAT DE SITE TOEN EEN RUINE WAS. ER VOLGDE GEEN HEROPBOUW. OP DE FERRARISKAART IS DE SITE NOG STEEDS ONBEOUWD. NOG GEDEELTELIJK HERKENBAAR BINNEN DE HUIDIGE BEBOUWING.	MIDDELEEUWEN	CHARLES L., LALEMAN M.-C., LIEVOIS D. & STEURBAUT P. 2008, VAN WALSITES EN SPEELHOVEN. HET VRIJE VAN GENT BIJ JACQUES HORENBULT (1619), GENT.
151266	SINT-AMANDSBERG: HOEVE SCHUURGOED	SITE MET WALGRACHT, VIERKANTE OMWALLING OMHEEN EEN CENTRAAL GEBOUW.	REEDS EIGENAAR VERMELD IN 13DE EEUW	CHARLES L., LALEMAN M.-C., LIEVOIS D. & STEURBAUT P. 2008, VAN WALSITES EN SPEELHOVEN. HET VRIJE VAN GENT BIJ JACQUES HORENBULT (1619), GENT.
151341	SINT-AMANDSBERG: KAPELLENBERG / SINT-AMANDUSKAPEL	KAPEL: RESTANTEN VAN TWEE BAKSTENEN TRAPCONSTRUCTIES EN FUNDERINGEN VAN DE KAPEL	KAPEL WERD GEBOUWD IN 1720-1721	BRU M.-A. & VERMEIREN G. 2009, SINT-AMANDSBERG, VERKORTINGSTRAAT, CAMPO SANTO, IN: ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK IN GENT 2000-2009. STADSARCHEOLOGIE. BODEM EN MONUMENT IN GENT, REEKS 2 NR. 3, PP. 123-125 BERKERS M. E.A. 2009, ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK IN GENT IN 2008 (O.-VL.), IN: ARCHAEOLOGIA MEDIAEVALIS, JG. 32, PP. 84-87
157723	SINT-AMANDSBERG: SINT-BERNADETTESTRAAT 158-174	NAAST RECENTE SPOREN WERD IN VLAK A (MEEST NOORDELIJKE SLEUF) EEN DUBBEL LINEAIR SPOOR VASTGESTELD. UIT DE VULLING WERDEN EEN AANTAL AARDEWERKFRAGMENTEN GERECUPEREERD DIE IN DE ROMEINSE TIJD KUNNEN GEPLAATST WORDEN.	MIDDEN-ROMEINSE TIJD	LALEMAN M.C. E.A. 1995, VONDSMELDINGEN. SINT-BERNADETTESTRAAT 158-174, IN: STADSARCHEOLOGIE. BODEM EN MONUMENT IN GENT JG. 19 AFL. 3, PP. 44-45
157889	SINT-AMANDSBERG: ROZEBROEKSLAG 23	DRIEHOEKIGE PIJLPUNT IN LICHTGRIJZE VUURSTEEN MET EEN SCHACHT EN TWEE AFGEBOKEN	NEOLITHICUM	S.N. 1978, VONDSMELDINGEN. SINT-AMANDSBERG, ROZEBROEKSLAG, 23, IN:

		WEERHAKEN GEVONDEN BIJ AANLEG VAN EEN TUIN		STADSARCHEOLOGIE 2/2, P. 26
157892	SINT-AMANDSBERG: SINT- BAAFSKOUTERSTRAAT I	FRAGMENT VAN EEN GEPOLIJSTE BIJL SCHERVENMATERIAAL; OPVALLEND VEEL SCHERVEN KUNNEN IN DE 15DE-16DE EEUW GEDATEERD WORDEN KUILEN	NEOLITHICUM GAANDE VAN VOOR-ROMEINS OVER ROMEINS EN MEROVINGISCH TOT LATE MIDDELEEUWEN 17DE EEUW	RAVESCHOT P. & VAN DE WALLE R. 1981, VONDSTMELDINGEN. SINT- AMANDSBERG, KOUTERSTRAAT, IN: STADSARCHEOLOGIE 5/2, PP. 40-41 VAN DEN EYNDE G. 1983, DE SINT-MACHARIUSWIJK TE GENT, OPGRAVINGSCAMPAGNE 1978-1979. STUDIE VAN HET GALLO-ROMEINS EN VROEGMIDDELEEUWS AARDEWERK IN HUN HISTORISCHE CONTEXT, ONUITGEGEVEN LICENTIAATSVERHANDELING K.U.LEUVEN.
165792	SINT- AMANDSBERG: LIJNMOLENSTRAAT	KUIL MET HANDGEVORMD AARDEWERK.	LATE IJZERTIJD OF VROEG- ROMEINS	SMET J., VAN GOIDSENHOVEN W. 2013: ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK LIJNMOLENSTRAAT (GENT), RUBEN WILLAERT RAPPORT 55, SIJSELE.
206997	SINT-AMANDSBERG; SINT- BERNADETTESTRAAT	SPIEKER EN PALENRIJ. DATERING AAN DE HAND VAN HET AANGETROFFEN AARDEWERK EN EEN WATERPUT VERSCHILLENDE GREPPELS, GEASSOCIEERD MET AARDEWERK. DAARNAAST OOK EEN RONDE KUIL (CA 2,6M DIAMETER) MET ZEER VEEL AARDEWERK EN BRANDRESTENGRAVEN KUILEN EN PAALSPOREN	VROEGE IJZERTIJD MIDDEN- ROMEINSE PERIODE NIEUWSTE TIJD	REYNS N., BRUGGEMAN J., CLEDA B. 2014: ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK GENT - SINT-BERNADETTESTRAAT, RAPPORTEN ALL-ARCHEO BVBA 207, BORNEM. BRUGGEMAN J., REYNS N. 2015: ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING GENT- SINT- BERNADETTESTRAAT, RAPPORTEN ALL-ARCHEO 248, TEMSE.
207363	SINT-AMANDSBERG: OMBECKHOF	WATERPUT OF KUIL. DE DATERING BERUST OP EEN FRAGMENT RIJNLANDS ROODBESCHILDERD AARDEWERK. VERDER ZIJN OOK MOGELIJK ENKELE	VOLLE MIDDELEEUWEN	REYNS N., DIERCKX L. 2014: ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK SINT- AMANDSBERG (GENT)- OMBECKHOF - OMBECKSTRAAT,

		PAALKUILEN EN GREPPELS IN DE MIDDELEEUWEN TE PLAATSEN. GREPPELS, GERELATEERD MET LANDINDELING. KUILEN MET FRAGMENTEN INDUSTRIEEL WIT AARDEWERK. DAARNAAST ZIJN NOG ENKELE PAALSPOREN VERMOEDELIJK VAN SUBRECENTE DATUM.	NIEUWE TIJD NIEUWSTE TIJD	RAPPORTEN ALL-ARCHEO 208, BORNEM.
211502	SINT-AMANDSBERG; WATERSTRAAT	ENKELE SCHERVEN HANDGEVORMD AARDEWERK, INTRUSIEF IN JONGERE SPOREN.	IJZERTIJD	DEMOEN D., DE CLEER S. 2014: ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE MET INGRIEP IN DE BODEM, GENT, SINT-AMANDSBERG, WATERSTRAAT, BAAC VLAANDEREN RAPPORT 93, GENT.
215493	GENT; HOGEWEG	IN HET LAAT-NEOLITHICUM GEDATEERDE KRINGGREPPEL EN VUURSTENEN ARTEFACTEN MINSTENS 12 GRAFMONUMENTEN, WAARVAN DRIE SLECHTS GEDEELTELIJK WERDEN BLOOTGELEGD. EEN STRUCTUUR BESTAAT UIT EEN GROTE GRAFKUIL CENTRAAL IN EEN 'DODENHUISJE' DIE NOG HET BEST LIJKT OP EEN ZESPALIGE SPIEKER. IN DE GRAFKUIL WERD EEN BEPERKTE HOEVEELHEID MENSELIJK BOT, EN TWEE VOLLEDIGE POTTEN. DE GRAFKUIL WAS VERDER OPGEVULD MET VERBRAND GRAAN. VERDER OOK NOG 5 HUISPLATTEGRONDEN VIERKANTE ENCLOSURE EN RITUELE GREPPELS, KLEIN GRAFVELDJE, 4 GRAFSTRUCTUREN. EEN GRAF HAD RESTEN VAN	NEOLITHICUM MIDDEN-BRONSTIJD VROEGE IJZERTIJD LATE IJZERTIJD	DYSELINCK T. 2013: GENT HOGEWEG. VLAKDEKKENDE OPGRAVING, BAAC-RAPPORT A11.0045, 'S HERTOGENBOSCH.

		DRIE INDIVIDUEN, ERF MET WATERPUT. VERSCHILLENDE ERVEN MET GEBOUWPLATTEGRONDEN EN SPOREN VAN EEN WEGTRACE	VROEG ROMEINS	
--	--	---	------------------	--

Figuur 21: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart³¹

³¹ CAI 2018

In de nabije omgeving werden ook een aantal archeologienota's uitgeschreven. Deze worden hier beknopt weergegeven:

- **Sint-Amandsberg: Thomas Edisonstraat, 470 m ten noorden van het plangebied.**³²

De opdrachtgever plande de realisatie van een verkaveling aan de Thomas Edisonstraat te Sint-Amandsberg, deelgemeente van Gent. Deze werkzaamheden vormden een bedreiging voor eventuele archeologische relictten aanwezig in het bodemarchief. Landschappelijk gezien is het projectgebied gelegen in het alluvium van de Schelde en Leie. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer van laat Pleistocene eolische afzettingen bovenop fluviatiele afzettingen van het Pleistoceen. De bodem staat gekarteerd als matig droog zand. Historisch en cartografisch onderzoek bevestigen het rurale karakter van het plangebied. In de ruime omgeving van het projectgebied indiceren de gekende waarden een beduidend potentieel met betrekking tot resten uit de metaaltijden en Romeinse periode. Zowel op basis van gekende waarden als landschappelijk kader is het potentieel met betrekking tot archeologie hoog. Omwille van dit potentieel en de aard van de verkavelingswerkzaamheden is verder onderzoek aangewezen. De meest geschikte manier om het bodemarchief te inventariseren is door middel van proefsleuven. Dit werd dan ook in 2017 uitgevoerd. De samenvatting gaf volgend beeld weer:

De aardkundige bevindingen wijzen op nivellering en/of verploeging van het terrein. Deze heeft vermoedelijk in de oostelijke helft van het terrein het oorspronkelijke bodemprofiel iets meer verstoord dan in de westelijke helft. In de noordelijke hoek zijn er bovendien nog een aantal (sub)recente diepere verstoringen aanwezig. Desalniettemin is het eolische dek nog (grotendeels) aanwezig en worden archeologische sporen aangetroffen in het volledige plangebied³³.

In de westelijke helft van het plangebied zijn verscheidene greppels aanwezig die opvallend rechthoekig zijn en parallel of haaks op elkaar liggen. De rechthoekigheid, aard van de vulling en een fragment handgevoemd aardewerk doen vermoeden dat deze greppels in de Romeinse periode te dateren zijn. De oriëntatie van de greppels doet verder vermoeden dat ze een landinrichtende functie hadden. Een van de greppels oversnijdt een 8-palig bijgebouw van ca. 5,8 op 3,2 m dat 1-schepig is en 3 traveeën heeft. Aan de noordzijde van het bijgebouw zijn 4 kleinere paalkuilen met een lichter gekleurde vulling aanwezig die vermoedelijk ook tot de structuur behoren. De oversnijding wijst erop dat het bijgebouw ouder is dan het greppelsysteem, of althans een van de fasen ervan. De oriëntatie van het gebouw is gelijkaardig maar toch licht verschillend van dat van de greppels.

In de oostelijke helft van het plangebied werd een Romeins brandrestengraf aangetroffen. Reeds een kwadrant van het graf werd opgegraven. Hieruit blijkt dat het nog tot tenminste 35 cm onder het archeologisch vlak bewaard is (ondanks de vermoede intensievere bewerking van de oostelijke helft van het plangebied). Onder een nazak zit een bijzonder houtskoolrijk pakket met verspreide crematiesteren, aardewerk en een metalen voorwerp (vermoedelijk een ijzeren nagel). Het aardewerk is voornamelijk afkomstig van kookpot uit gereduceerd gebakken gedraaid aardewerk dat te dateren is op het einde van de 1ste - begin 2de eeuw n.Chr.

Verspreid over het terrein, maar voornamelijk in de noordelijke hoek, zijn een aantal kuilen aanwezig met materiaal uit de late middeleeuwen of nieuwe tijd.

De huidige stand van het onderzoek laat niet toe om een eventueel verband tussen de verschillende aangetroffen sporen en structuren met zekerheid vast te stellen. Verder is het ook nog niet duidelijk of het geïsoleerde sporen betreft, of de eerste aanwijzingen voor een grotere site. De aangetroffen

³² <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/3129>

³³ De sporen zijn direct onder de bouwvoor zichtbaar. Dit niveau bevindt zich steeds op een hoogte tussen 6,52 en 7,68 m +TAW.

sporen zijn naar alle waarschijnlijkheid alleszins wel in verband te brengen met enkele grote bekende sites in de nabije omgeving (Gent Hogeweg en Destelbergen Eenbeekeinde/Panhuysstraat). Een vervolgonderzoek aan de hand van een vlakdekkende opgraving wordt aangeraden om een antwoord te kunnen bieden op deze vragen. Op die manier kan de site een waardevolle meerwaarde betekenen voor het onderzoek naar het rijke archeologische verleden van de regio.

- **Sint-Amandsberg, Heiveldstraat 238, op 400 m ten zuidoosten van het plangebied³⁴**

Aanleiding van dit bureauonderzoek vormde de geplande bouw van urban villa te Gent (Sint-Amandsberg). De totale oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt circa 5223m². De werken starten in een eerste fase met de afbraak van de verschillende gebouwen, het rooien van bomen en verwijdering van de beplanting. Daarna zullen op het terrein twee urban villa met telkens 10 units gebouwd worden. De twee nieuwbouwcomplexen hebben samen een oppervlakte van 740 m². In het noordoosten van het plangebied zal parkeergelegenheid gecreëerd worden. De rest van het plangebied wordt aangelegd als groenzone. De toegang langs de Heiveldstraat wordt als verharding aangelegd. Tijdens de controleboringen werd enkel op het westelijke deel van het plangebied de onaangeroerde zuivere grond aangetroffen. Deze bevond zich op een diepte van 100-110cm. Op dit niveau was de bodem vrij nat tot waterverzadigd. Verschillende malen moest (na verschillende pogingen) de boring gestaakt worden omdat de ondergrond te puinig was. In het zuidelijke deel van het plangebied (boring 5) werd een zwaar verstoorde bodem aangetroffen tot op een diepte van 1m. In het algemeen kan gezegd worden dat het terrein vrij vochtig is, het grondwater bevond zich op een vrij hoog niveau (1m).

Er zijn geen bronnen beschikbaar om aan te tonen of het plangebied al dan niet bewoond was voor de 18de eeuw. Een eerste bruikbare kaart, namelijk de Ferrariskaart uit 1777 toont aan dat het plangebied grotendeels bestond uit nat weiland. Het plangebied bevindt zich aan de rand van een depressie ter hoogte van vochtige gronden. Op archeologisch vlak kan gesteld worden dat er een matige potentiële waarde aan het terrein kan worden toegeschreven. In de omstreken werden verschillende vondsten geattesteerd gaande van de metaaltijden tot de middeleeuwen.

Een vervolgonderzoek werd niet aanbevolen vanwege de beperkte oppervlakte van de ingrepen, het matig archeologisch potentieel en de natte gronden die bewoning in het verleden minder aantrekkelijk maakten.

- **Sint-Amandsberg, Verkortingstraat, op 225 m ten oosten van het plangebied³⁵**

Het geplande project omvat de heraanleg van het volledige traject van de Verkortingstraat waaronder de rijweg, het voetpad, de aanleg van plantvakken met bomen, een wadi, fietsenstallingen én de vervanging van een gemengde riool door een gescheiden stelsel. Aangezien de werken zich situeren in een straat waar reeds een gemengde riolering bestaat die in gabarit zal worden uitgebreid, doet dit vermoeden dat er geen kenniswinst mogelijk is bij een eventueel archeologisch (voor)onderzoek met ingreep in de bodem. De wetenschap dat het traject van de Verkortingstraat een 19de-eeuws tracé is in oorspronkelijk grasland en er geen aanwijzingen zijn voor archeologische sites, zorgt ervoor dat de kans op aanwezige archeologische sporen quasi nihil is. Algemeen kan wel gesteld worden dat er op archeologisch vlak weinig verwachtingen zijn. Deze nota werd dan ook als archeologienota met beperkte samenstelling opgesteld.

³⁴ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/7734>

³⁵ <https://loket.onroerendergoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/9929>

- Sint-Amandsberg, cluster Rozebroekslag, op 140 m ten zuiden van het plangebied³⁶

Het assessment van het terrein op basis van de voor handen zijnde topografische, historische, cartografische en archeologische bronnen liet toe een analyse te maken van de directe omgeving van het projectgebied. Het ligt ten noorden van de door archeologie vastgestelde hogere Sint-Baafskouter en ten noordwesten van de rand met de vallei naar de Roosbroekbeek. Op die hoger gelegen delen werden sporen van zeker laatmiddeleeuwse landbouw en bewoning aangetroffen. Van de omliggende gekende walsites werd het Hof van Herlegem archeologisch geregistreerd en geplaatst vanaf de 11de-12de eeuw. De voorziene werkzaamheden omvatten naast het vernieuwen en herinrichten van de rijweg ook het aanleggen van een gescheiden rioolstelsel. Dit impliceert het verstoren van de ondergrond daar waar ze nog niet verstoord is door reeds bestaande nutsleidingen. Coupes op straten bij gelijkaardige werkzaamheden ten zuiden van het projectgebied, bevestigden de vooraf gekende topografie en de mogelijke opbouw van het eventueel bewaarde bodemarchief. Op basis van dit uitgebreide bureauonderzoek en de wetenschap dat bij de verstoringen geen archeologische sites zullen aangesneden worden, doch enkel gekende topografie zou bevestigd worden, stelde Stadsarcheologie Gent geen archeologisch (voor)onderzoek voor, voorafgaand of gepaard met de werken.

³⁶ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/83>

1.5 Besluit

1.5.1 Beantwoording onderzoeksvragen

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?

Het plangebied is gelegen aan de Potuitstraat aan de zuidzijde van de Antwerpsesteenweg te Sint-Amandsberg en heeft een totale oppervlakte van ca. 7450 m². De ruime omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 0 en 30 m + TAW. Het plangebied zelf ligt op een hoogte van 7,4 m + TAW. Deze lage ligging is typerend voor de Vlaamse Vallei, de geomorfologische zone waar het plangebied toe behoort. In de omgeving van het plangebied loopt de Rozebroekbeek op een afstand van ca. 600 m ten zuidoosten en de Rietgracht op 670 m ten noordwesten. De Leie stroomt op 2 km ten westen van het plangebied en de Zeeschelde op een afstand van 1800 m ten zuiden. De Vlaamse Vallei, alsook haar vertakkingen, vormt een complex van deels bedolven pleistocene thalwegen die in opeenvolgende fasen tot diep in het substraat ingesneden werden en met Eemiaan – en Weichseliaanafzettingen opgevuld werden. De dikte van het pakket kan meer dan 25 m bedragen. De alluviale vlakte heeft een topografische ligging van gemiddeld +6 m TAW en vertoont typische grote meanderende bochten in haar verloop. Ten westen ligt het gebied hoger ter hoogte van de Sint-Amandsberg 600m of Kapelleberg, een overblijfsel van een boreale stuifzandkop van 10.000 jaar geleden. Het is in deze sedimenten dat er een matig droge tot matig natte zandbodem is ontwikkeld. Het archeologische overzicht heeft aangetoond dat er resten voorkomen vanaf het neolithicum tot op het heden. Al deze resten zijn in verband te brengen met de nabijheid van natuurlijke waterlopen, vaak op iets hoger gelegen delen in het landschap alwaar de bodem niet te nat is om zich neder te zetten en aan landbouw te doen. In die zin ligt het plangebied ver van waterlopen (minimaal 600m) wat het potentieel op archeologie verlaagt. Anderzijds kan er –gezien de ligging nabij de Antwerpsesteenweg, die teruggaat op de Romeinse heirweg tussen Gent en Antwerpen, wel een potentieel aangegeven worden voor de Romeinse periode en de middeleeuwen. Al bij al kan een middelmatig potentieel vooropgesteld worden voor het aantreffen van archeologische resten en sporen vanaf het neolithicum tot en met de middeleeuwen. Vanaf de nieuwe tijd is bekend dat het plangebied onbebouwd was en in gebruik als akker.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Tot op heden zijn er geen aanwijzingen dat de bodem verstoord is. Wel is er in het zuidoosten een berg aarde gelegen die te maken heeft met de aanleg van het appartementsgebouw net ten noorden van het plangebied wat in dit geval dan eerder wijst op de verstoring aldaar en dus niet binnen het plangebied zelf. Verder is het terrein in het zuiden deels bebost. Dit kan vanwege de boomwortels wijzen op een verstoring van de bodem.

- Wat is de impact van de geplande werken?

De opdrachtgever plant op het terrein twee nieuwbouwappartementen met een gemeenschappelijke ondergrondse garage te bouwen. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. Ondergronds, op een nog onbekende diepte, zal een garage aangelegd worden die onder de beide nieuwbouwappartementen zal aangelegd worden. Deze zal een oppervlakte hebben van ca. 1600 m² en een oprit van ca. 105 m². Het overige deel van het plangebied wordt heraangelegd met paden. De precieze verstoring van de bodem in die zone is evenmin bekend.

- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?

Uit de nabije omgeving werd enkel op een locatie een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd op een afstand van ca. 470 m ten noorden van het plangebied. De sporen waren daar direct onder de bouwvoor zichtbaar. Dit niveau bevond zich op een hoogte tussen 6,52 en 7,68 m +TAW alwaar een matig droge tot droge zandbodem dagzoomt en bijgevolg (in theorie) iets droger is dan het plangebied hier. Bij het proefsleuvenonderzoek werden Romeinse sporen aangetroffen. Een opgraving werd aanbevolen.

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

Op basis van het assessment is het thans niet mogelijk om met zekerheid de aan- of afwezigheid van een site vast te stellen. Er is wel een potentieel op het aantreffen van archeologische resten vanaf het neolithicum tot en met de middeleeuwen als is de kans eerder matig vanwege de grote afstand tot de meest nabije waterlopen.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Gezien de topografische ligging en de daarmee verbonden archeologische potentie dient een verder onderzoek op het terrein uitgevoerd te worden, met name in de te verstoren zone van de ondergrondse parking. Waar de weg wordt aangelegd gaat het om een te beperkte oppervlakte en diepte waardoor de kenniswinst eerder beperkt zal blijven. De zone van de ondergrondse garage, ca. 1600 m², is evenwel voldoende groot om verder te onderzoeken om de aan-of afwezigheid van een archeologische site vast te stellen. Dit zal dan ook verder besproken worden in het programma van maatregelen.

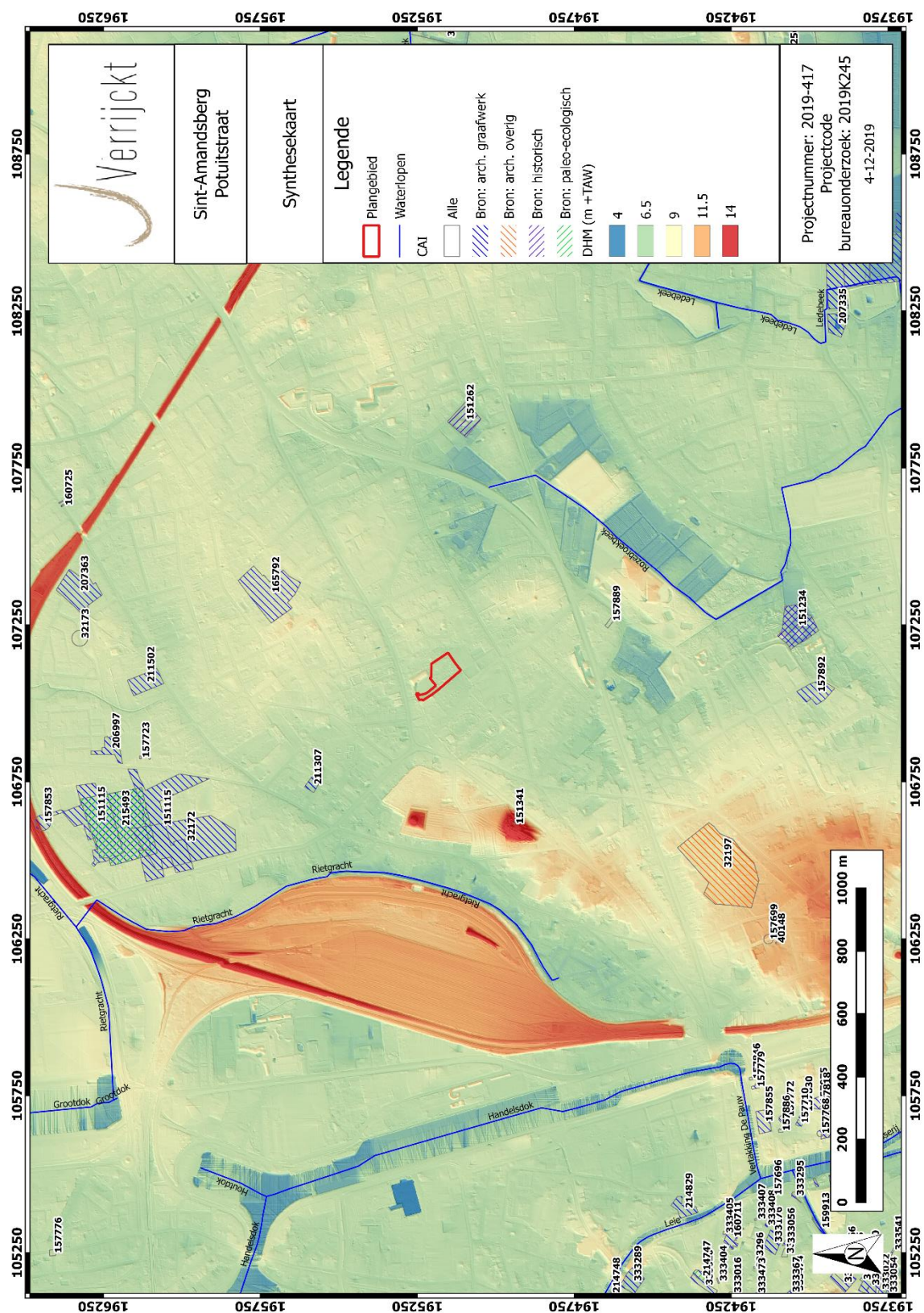
1.5.2 Archeologische verwachting

Het plangebied is gelegen aan de Potuitstraat aan de zuidzijde van de Antwerpsesteenweg te Sint-Amandsberg en heeft een totale oppervlakte van ca. 7450 m². De ruime omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 0 en 30 m + TAW. Het plangebied zelf ligt op een hoogte van 7,4 m +TAW. Deze lage ligging is typerend voor de Vlaamse Vallei, de geomorfologische zone waar het plangebied toe behoort. In de omgeving van het plangebied loopt de Rozebroekbeek op een afstand van ca. 600 m ten zuidoosten en de Rietgracht op 670 m ten noordwesten. De Leie stroomt op 2 km ten westen van het plangebied en de Zeeschelde op een afstand van 1800 m ten zuiden. De Vlaamse Vallei, alsook haar vertakkingen, vormt een complex van deels bedolven pleistocene thalwegen die in opeenvolgende fasen tot diep in het substraat ingesneden werden en met Eemiaan – en Weichseliaanafzettingen opgevuld werden. De dikte van het pakket kan meer dan 25 m bedragen. De alluviale vlakte heeft een topografische ligging van gemiddeld +6 m TAW en vertoont typische grote meanderende bochten in haar verloop. Ten westen ligt het gebied hoger ter hoogte van de Sint-Amandsberg 600mof Kapelleberg, een overblijfsel van een boreale stuifzandkop van 10.000 jaar geleden. Het is in deze sedimenten dat er een matig droge tot matig natte zandbodem is ontwikkeld. Het archeologische overzicht heeft aangetoond dat er resten voorkomen vanaf het neolithicum tot op het heden. Al deze resten zijn in verband te brengen met de nabijheid van natuurlijke waterlopen, vaak op iets hoger gelegen delen in het landschap alwaar de bodem niet te nat is om zich neder te zetten en aan landbouw te doen. In dien zin ligt het plangebied ver van waterlopen (minimaal 600m) wat het potentieel op archeologie verlaagt. Anderzijds kan er –gezien de ligging nabij de

Antwerpsesteenweg, die teruggaat op de Romeinse heirweg tussen Gent en Antwerpen, wel een potentieel aangegeven worden voor de Romeinse periode en de middeleeuwen. Al bij al kan een middelmatig potentieel vooropgesteld worden voor het aantreffen van archeologische resten en sporen vanaf het neolithicum tot en met de middeleeuwen. Vanaf de nieuwe tijd is bekend dat het plangebied onbebouwd was en in gebruik als akker.

De opdrachtgever plant op het terrein twee nieuwbouwappartementen met een gemeenschappelijke ondergrondse garage te bouwen. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. Ondergronds, op een nog onbekende diepte, zal een garage aangelegd worden die onder de beide nieuwbouwappartementen zal aangelegd worden. Deze zal een oppervlakte hebben van ca. 1600 m² en een oprit van ca. 105 m². Het overige deel van het plangebied wordt heraangelegd met paden. De precieze verstoring van de bodem in die zone is evenmin bekend.

Gezien de archeologische potentie en de toekomstige verstoring in het plangebied dient er verder onderzoek uitgevoerd te worden. Dit wordt verder besproken in het programma van maatregelen.

Figuur 22: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart³⁷

³⁷ CAI 2018

1.5.3 *Potentieel op kennisvermeerdering*

Gelet op het ontbreken van goed onderzochte, grootschalige archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied, is er een hoog potentieel op kennisvermeerdering aanwezig.

1.5.4 *Afweging noodzaak verder vooronderzoek*

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat tot op heden onvoldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke impact van de geplande werken op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand aan te tonen.

Uit bovenstaande onderzoek kan niet met zekerheid gesteld worden dat er een, goed bewaarde, archeologische site aanwezig is en dat deze archeologische site bedreigt wordt door de geplande werkzaamheden. Gelet op de gekende gegevens uit de omgeving van het plangebied is de kans aanwezig dat er een archeologische site uit de steentijd, metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen aanwezig is. De aanwezigheid en bewaringstoestand van eventuele archeologische sites, alsook de potentiële bedreiging, kan enkel bevestigd worden door de uitvoering van een landschappelijk booronderzoek en eventuele vervolgonderzoeken. Hierbij moeten volgende vragen beantwoord worden:

Bodem

- Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Wat is de relatie tussen deze bodemhorizonten en het omliggende landschap?
- Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?
- Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:
 - o Wat is de aard van dit niveau?
 - o Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?
 - o Kan dit niveau gedateerd worden?
 - o Zijn er aanwijzingen dat dit niveau geassocieerd kan worden met een archeologische site?
 - o Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?
 - o Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?

Sites uit de steentijden en vuursteenconcentraties

- Zijn er steentijdartefacten aanwezig?
- Is er een clustering in de steentijdartefacten aan te wijzen?

- Wat zijn de grenzen van de ruimtelijke spreiding(en) van de steentijdartefacten?
- Wat is de datering van de artefacten?

Sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 - o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?

- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

Volgens bovenstaande kan gesteld worden dat er niet voldoende informatie aanwezig is over de eventuele aan- of afwezigheid van archeologische sites. Er is wel voldoende informatie aanwezig om te beoordelen dat eventuele archeologische sites voldoende kenniswinst opleveren.

Gelet op de toekomstige bouwwerkzaamheden, is verder archeologisch onderzoek noodzakelijk.

Samenvatting

Het plangebied is gelegen aan de Potuitstraat aan de zuidzijde van de Antwerpsesteenweg te Sint-Amandsberg en heeft een totale oppervlakte van ca. 7450 m². De ruime omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 0 en 30 m + TAW. Het plangebied zelf ligt op een hoogte van 7,4 m + TAW. Deze lage ligging is typerend voor de Vlaamse Vallei, de geomorfologische zone waar het plangebied toe behoort. In de omgeving van het plangebied loopt de Rozebroekbeek op een afstand van ca. 600 m ten zuidoosten en de Rietgracht op 670 m ten noordwesten. De Leie stroomt op 2 km ten westen van het plangebied en de Zeeschelde op een afstand van 1800 m ten zuiden. De Vlaamse Vallei, alsook haar vertakkingen, vormt een complex van deels bedolven pleistocene thalwegen die in opeenvolgende fasen tot diep in het substraat ingesneden werden en met Eemiaan – en Weichseliaanafzettingen opgevuld werden. De dikte van het pakket kan meer dan 25 m bedragen. De alluviale vlakte heeft een topografische ligging van gemiddeld +6 m TAW en vertoont typische grote meanderende bochten in haar verloop. Ten westen ligt het gebied hoger ter hoogte van de Sint-Amandsberg 600mof Kapelleberg, een overblijfsel van een boreale stuifzandkop van 10.000 jaar geleden. Het is in deze sedimenten dat er een matig droge tot matig natte zandbodem is ontwikkeld. Het archeologische overzicht heeft aangetoond dat er resten voorkomen vanaf het neolithicum tot op het heden. Al deze resten zijn in verband te brengen met de nabijheid van natuurlijke waterlopen, vaak op iets hoger gelegen delen in het landschap alwaar de bodem niet te nat is om zich neder te zetten en aan landbouw te doen. In dien zin ligt het plangebied ver van waterlopen (minimaal 600m) wat het potentieel op archeologie verlaagt. Anderzijds kan er –gezien de ligging nabij de Antwerpsesteenweg, die teruggaat op de Romeinse heirweg tussen Gent en Antwerpen, wel een potentieel aangegeven worden voor de Romeinse periode en de middeleeuwen. Al bij al kan een middelmatig potentieel vooropgesteld worden voor het aantreffen van archeologische resten en sporen vanaf het neolithicum tot en met de middeleeuwen. Vanaf de nieuwe tijd is bekend dat het plangebied onbebouwd was en in gebruik als akker.

De opdrachtgever plant op het terrein twee nieuwbouwappartementen met een gemeenschappelijke ondergrondse garage te bouwen. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. Ondergronds, op een nog onbekende diepte, zal een garage aangelegd worden die onder de beide nieuwbouwappartementen zal aangelegd worden. Deze zal een oppervlakte hebben van ca. 1600 m² en een oprit van ca. 105 m². Het overige deel van het plangebied wordt heraangelegd met paden. De precieze verstoring van de bodem in die zone is evenmin bekend.

Gezien de archeologische potentie en de toekomstige verstoring in het plangebied dient er verder onderzoek uitgevoerd te worden. Dit wordt verder besproken in het programma van maatregelen.

2 Lijst met figuren

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	2
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB).....	3
Figuur 3: Plangebied met weergave van toekomstige nieuwbouw op orthofoto	8
Figuur 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting van de garage	9
Figuur 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting van het gelijkvloers	10
Figuur 6: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM)	12
Figuur 7: Plangebied en hoogteprofielen op het DHM.....	13
Figuur 8: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:200.000.....	16
Figuur 9: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart betreffende het plangebied	17
Figuur 10: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1:50.000.....	18
Figuur 11: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen	19
Figuur 12: Relatieve ligging van het plangebied op een uitsnede van de kaart van Jacob van Deventer	22
Figuur 13: Plangebied op de Ferrariskaart	23
Figuur 14: Plangebied op de Vandermaelenkaart.....	24
Figuur 15: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen	25
Figuur 16: Plangebied op de Poppkaart	26
Figuur 17: Plangebied op de topografische kaart van Melle uit 1910	27
Figuur 18: Plangebied op de orthofoto uit 1971	28
Figuur 19: Plangebied op de orthofoto uit 1990.....	29
Figuur 20: Plangebied op de orthofoto uit 2006.....	30
Figuur 20: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart	38
Figuur 22: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart	45

3 Lijst met tabellen

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.....	31
--	----

4 Plannenlijst

Plannenlijst Sint-Amandsberg, Potuitstraat		Projectcode bureauonderzoek 2019K245	
Plannummer		Figuur 1	
Type plan		Topografische kaart	
Onderwerp plan		Plangebied op topografische kaart.	
Aanmaakschaal		1:10.000	
Aanmaakwijze		Digitaal	
Datum		4/12/2019 (raadpleging)	
Plannummer		Figuur 2	
Type plan		Kadasterkaart	
Onderwerp plan		Plangebied op het GRB (kadasterkaart)	
Aanmaakschaal		1:250	
Aanmaakwijze		Digitaal	
Datum		4/12/2019 (raadpleging)	
Plannummer		Figuur 3	
Type plan		Orthofoto	
Onderwerp plan		Plangebied en gekende verstoringen op orthofoto	
Aanmaakschaal		1:2.000	
Aanmaakwijze		Digitaal	
Datum		4/12/2019 (raadpleging)	

Plannummer	Figuur 4
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Plangebied en toekomstige inplanting op orthofoto
Aanmaakschaal	1:2.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 5
Type plan	Digitaal Hoogtemodel
Onderwerp plan	Plangebied op DHM Vlaanderen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 6
Type plan	Digitaal Hoogtemodel
Onderwerp plan	Plangebied en omgeving op DHM Vlaanderen
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 7
Type plan	Kadasterkaart
Onderwerp plan	Plangebied op DHM met hoogteprofiellocaties
Aanmaakschaal	1:250
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 8
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op tertiairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 9
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op quartairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:200.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 10
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op quartairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 11
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op bodemkaart
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Digitaal

Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 12
Type plan	Potentiële bodemerosie per perceel
Onderwerp plan	Plangebied op potentiële bodemerosiekaart
Aanmaakschaal	1:150.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 13
Type plan	Bodemgebruikskaart
Onderwerp plan	Plangebied op bodemgebruikskaart
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 14
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Topografische kaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgeteld door Joseph de Ferraris
Aanmaakschaal	1:11.520
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1771-1778
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 15
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Topografische kaart, opgesteld door Philippe Vandermaelen
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1846-1854
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 16
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	1:20.000
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1843-1845
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 17
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op Poppkaart
Aanmaakschaal	1:2.500
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1842-1879
Datum	4/12/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 18
Type plan	Centraal Archeologische Inventaris
Onderwerp plan	Plangebied op CAI-kaart
Aanmaakschaal	1:1

Aanmaakwijze	Digitaal
Aanmaakperiode	2001-2016
Datum	4/12/2019 (raadpleging)

5 Bibliografie

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2016. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2017. Geoportaal. Available at: <https://geo.onroerenderfgoed.be>.

AGIV, 2018a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2018b. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Digitaal Hoogte Model.

AGIV, 2018c. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Bodemerosiekaart. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2018d. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootschalig Referentiebestand (GRB).

AGIV, 2018e. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Orthofotomozaïek, middenschallig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.

Anon, 2018. Tourisme Diest. Available at: <https://www.toerismediest.be/page-1/stad-diest/geschiedenis-van-diest/>.

BEYAERT, M. et al., 2006. *België in kaart. De evolutie van het landschap in drie eeuwen cartografie*, Brussel: Uitgeverij Lannoo.

CAI, 2018. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.

CARTESIUS, 2018. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.

DOV VLAANDEREN, 2018a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2018b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Neogeen/paleogeen (Tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2018c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

GEOPUNT, 2018a. GEOPUNT VLAANDEREN.

GEOPUNT, 2018b. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840). Available at: <http://www.geopunt.be>.

GEOPUNT, 2018c. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at: <http://www.geopunt.be>.

- GEOPUNT, 2018d. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be> [Accessed August 2, 2016].
- GEOPUNT, 2018e. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at: <http://www.geopunt.be>.
- GEOPUNT, 2018f. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.
- GEOPUNT, 2018g. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854). Available at: <http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/93795cd6-66d3-4310-83b2-5443adfee403>.
- IOE, 2018. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>.
- KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2016. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.
- DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000. Kaartblad Oostende*, Leuven.

6 Bijlagen